

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Soňa Sirotková v kontextu literární kultury kolínského regionu

Natálie Auersvaldová

Bakalářská práce

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Natálie Auersvaldová**
Osobní číslo: **H14149**
Studijní program: **B7105 Historické vědy**
Studijní obor: **Historicko-literární studia: Historicko-literární**
Název tématu: **Soňa Sirotková v kontextu literární kultury kolínského regionu**
Zadávací katedra: **Katedra literární kultury a slavistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Studentka se seznámí s prameny a literaturou, která se váže k osobnosti pocházející nebo působící v regionu a zpracuje profil této osobnosti v kontextu regionálního dění.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Literatura a region: sborník z konference konané 7. a 8. prosince 1994 v Ostravě. Opava: Optys, 1995. ISBN 80-85819-34-1. MARTINEK, Libor. Region, regionalismus a regionální literatura: (studie). Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2007. ISBN 978-80-7248-443-0. FIALOVÁ, Alena. V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích. Praha: Academia, 2014, 817 s. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7. MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. Encyklopedie literárních žánrů. Praha: Paseka, 2004, 699 s. ISBN 80-7185-669-X. Česká historická próza (1945-1985): sborník materiálů z vědecké konference 29. Bezručovy Opavy (17.-18. září 1986). Opava: Slezské muzeum, 1990, 111 s. ISBN 80-900074-0-6.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Marta Pató, Ph.D.

Katedra literární kultury a slavistiky

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

L.S.

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

PhDr. Miroslav Kouba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně z rozhovoru s autorkou a s použitím odborné literatury, která je uvedena v seznamu použité literatury na konci práce.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 22. 6. 2018

Natálie Auersvaldová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala své rodině za trpělivost, podporu a pomoc, kterou oplývala po celou dobu studia, zvláště pak mé matce za drobné korektury a rady k této bakalářské práci. Děkuji slečně Anetě Moravcové za korektorskou práci. Dále děkuji za spolupráci vždy milé a příjemné paní Soně Sirotkové, která mi poskytla všechny možné informace a materiály. Díky patří také vedoucí práce Mgr. Martě Pató, Ph.D. za čas a rady věnované mně a této práci.

Anotace

Tato bakalářská práce se skládá z části teoretické a praktické. Teoretická část se zabývá problematikou regionu, románu, fantasy žánru, literární postavě, literárnímu prostoru a regresní terapie. Praktická část nabízí informace o kolínské knihovně, propagaci knih a hlavně o spisovatelce Soně Sirotkové a analyzuje autorčina díla.

Cílem práce je představení autorky Soni Sirotkové, jejích děl, kolínské literární činnosti a dalších kolínských spisovatelů.

Klíčová slova

Soňa Sirotková, region, kolínský region, kolínští spisovatelé, současná česká literatura

Annotation

This bachelor thesis consists of a theoretical and practical part. The theoretical part deals with issues of region, novel, fantasy genre, literary character, literary space and regression therapy. The practical part offers informations about library in Kolín, promotion of books in particular the writer Soňa Sirotková and analyzes the work of the author. The aim of the work is to present the author Soňa Sirotková and her works, literary activity in Kolín and other writers from Kolín.

Keywords

Soňa Sirotková, region, Kolín region, writers from Kolín, contemporary Czech literature

Obsah

Úvod.....	1
1. Region.....	2
1.1. Regionální vědomí a identita.....	3
1.2. Region a literatura.....	4
2. Region a spisovatelé.....	5
2.1. Kolínsko a spisovatelé.....	5
2.2. Irena Fuchsová.....	6
2.3. Eva Bešťáková.....	7
2.4. Jiří Kamen.....	9
2.5. Radovan Dršata.....	10
2.6. Jan Novák.....	11
2.7. Petr Den.....	12
2.8. Kolínská knihovna.....	12
3. Soňa Sirotková.....	13
3.1. Životopis.....	13
3.2. Díla.....	14
3.2.1. Román a historický román.....	15
3.2.2. Prostor literárního díla.....	17
3.2.3. Literární postava.....	18
3.2.4. Říkali mi Sisi.....	20
3.2.5. Sisi – interpretace.....	24
3.2.6. Sisi – Rodokmen duše.....	31
3.2.7. Markéta Přemyslovna – Česká princezna na trůně dánském.....	33
3.2.8. Fantastická literatura a fantasy.....	35
3.2.9. Tegmine.....	37
4. Typologie ženských postav v knihách Soni Sirotkové.....	40

4.1.	Sisi	40
4.2.	Vroni	42
4.3.	Markéta	43
5.	Nakladatelství	45
5.1.	Nakladatelství Petrklíč.....	45
5.2.	Nakladatelství Tigris.....	45
6.	Propagace knih.....	47
7.	Minulé životy a regresní terapie.....	49
	Závěr	52
	Summary.....	54
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
	Primární literatura	56
	Sekundární literatura.....	56
	Elektronické zdroje	59

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje spisovatelce, o níž nevznikla žádná biografie a která ani nebyla zařazena do odborných studií. Informace potřebné k přiblížení okolností vzniku jejích děl proto čerpám jednak ze samotného autorčina vyprávění, jednak z místních zdrojů, jako jsou regionální kulturní instituce a kulturní rubriky místního tisku. V kapitole nazvané Region a spisovatelé se budu zabývat problematikou spisovatele působícího v určitém regionu a tím, jak se region odráží v jeho dílech. Položila jsem si otázku, jakým způsobem je region, ve kterém určitý autor působí, klíčový jednak pro vznik, jednak pro propagaci díla. Dále bych ráda obeznámila čtenáře s autorčinou metodou psaní. Zvláště proto se budu zabývat otázkou literárního prostoru a položím si otázku, jakým způsobem autorka vytvořila literární prostor ve své asi nejvýraznější knize *Říkali mi Sisi*. O prostoru literárního díla se ještě blíže zmíním níže. V bakalářské práci se budu nejvíce věnovat právě tomuto románu, protože ho pokládám za autorčino stěžejní dílo. Každý autor využívá různé informační zdroje, cestování a bádání po skutečných místech, či místech, které chce v knihách použít. To jistě patří k rozšířenému způsobu sběru informací, ale paní Sirotková dává prostor i jinému zdroji pro její dvě díla *Říkali mi Sisi* a *Sisi - rodokmen duše*. Její jedinečnost v získávání informací pro její dvě knihy o císařovně Elisabeth tkví v jednom z několika zvolených postupů, kdy se lidé vracejí do minulých životů. Tato metoda se nazývá regresní terapie, pojem definuji v kapitole věnované této problematice. Úkolem této terapie je přivést pacienta při plném vědomí do minulosti, kterou prožil jako někdo jiný nebo dokonce jako něco úplně jiného. Zvláštní kapitolu proto věnuji spojitosti spisovatelské a terapeutické profese.

V další kapitole se budu zabývat problematikou regionální literatury a regionálních spisovatelů. Před tím se ale bude muset vymezit samotný pojem region, regionální identita a regionalismus. Také se krátce podíváme na historii vzniku regionu. Soňa Sirotková není jedinou autorkou, která žije na Kolínsku a věnuje se literární tvorbě, a proto zde budou zmíněni i další kolínští spisovatelé, někteří pouze na Kolínsku žijící, jiné můžeme zařadit mezi kolínské rodáky. Ukážeme si, jaký je mezi nimi rozdíl s ohledem na zakotvení regionu v jejich dílech. V práci se zaměřím i na to, zda se v některé ze čtyř zmíněných knih objevuje kolínský region, respektive jakým způsobem se regionální cítění na vzniku knih podílí.

Zajímat nás bude i propagace a marketing děl námi vybrané autorky. Tomuto tématu je v práci věnována celá kapitola.

1. Region

"Obsah pojmu region se utvářel po staletí."¹ Každý vědecký obor na to má svůj vlastní pohled a vlastní definici. Obecné vymezení pojmu je, že každý region se odlišuje specifickými, (osobitými) vlastnostmi v kulturní, administrativní a státně-politické oblasti. Region může být chápán z hlediska interdisciplinarit jako protiklad centra (region je dílčí součástí centra). Do centra kulturního dění je však soustředěno více kulturních akcí, pod kterými si můžeme představit výstavy, koncerty, přednášky apod. než do regionů. Na region dále můžeme nahlížet jako na určitou jednotku hrající roli ve státu, nebo jako na základ k pěstování (dílčích) regionálních zájmů a rozvíjení regionálního vědomí, vazeb na tradice, životní archetyp apod.² Životní archetyp je v pojetí regionu chápán jako za určitý pravzor toho, jak by se měl člověk v daném regionu chovat, co se od něj očekává, zda tzv. „bude šlapat brázdu“, dodržovat tradice svého „domova“.

Za region můžeme označit kraj, krajinu, končinu, území nebo hranice. To je i původní význam slova region, který můžeme hledat ve starověkém Římě, kde se region stanovoval v teritoriálním smyslu a pochází z latinského *regere*, což znamená vládnout nebo vést.³ Později se region začal používat jako administrativní pojem, kdežto dříve se jeho význam vztahoval k teritoriálnímu členění.⁴

Budeme-li brát historii regionu podle historiků, tak podle nich původní hranice regionů určovaly základní územní strukturu biskupství. Tehdy řídce osídlené vesnice a města splňovala charakter spíše ostrova.

V současné definici vymezení pojmu region se setkáváme se dvěma koncepcemi. Ta první chápe region jako přírodně danou oblast, jejíž jednota je určena fyzikálně-zeměpisnými vlastnostmi, geologickou strukturou, reliéfem, podnebím, vegetací, hydrografií.⁵ Druhá definice bere region jako oblast zeměpisnou, určenou jak přírodními danostmi, tak výsledky

1 MARTINEK, Libor. *Region, regionalismus a regionální literatura: (studie)*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2007. ISBN 978-80-7248-443-0. s. 11.

2 Tamtéž, s. 21.

3 Tamtéž, s. 17.

4 Tamtéž, s. 18.

5 Tamtéž, s. 22.

minulé i soudobé lidské aktivity.⁶ Dle typologického a funkčního hlediska se region rozlišuje na městský, hospodářský nebo průmyslový.

Z pohledu českých sociologů může být region definován jako historicky vzniklý územní celek, kde jsou vědomé hranice. Roli zde má i historie místa, sociální skladba obyvatelstva, specifická kultura, ekonomická vyspělost, ekologie apod. Důležité je i jméno, název regionu, se kterým se občané setkávají každý den a nekryje se s územím správních celků.⁷

1.1. Regionální vědomí a identita

Identita člověka je tvořena z jeho určitých principů, návyků a zvyklostí. Pojmem regionální identita někdy označujeme pocit sounáležitosti obyvatel s místem soužití. Jednodušeji je to vztah člověka k místu, kde žil nebo dosud žije. Hlavní roli zde hrají mezilidské vztahy, zvyky, životní návyky a touhy, které napomáhají lidem k tomu, aby si uvědomovali společnou existenci. Pojem regionální vědomí je formou společenského vědomí, a to se váže na odlišnost vlastního teritoria a vlastní společnosti.⁸ Regionální vědomí můžeme členit do tří stavů, které vypovídají o charakteru souboru přesvědčení nebo pohledů daného regionálního vědomí:

1) daná společnost se odlišuje určitými specifickými ekonomickými, kulturními a politickými zvláštnostmi;

2) tyto zvláštnosti, nebo minimálně některé z nich, regionální společnost považuje za pozitivní, za hodné zachování a posílení;

3) vzniká potřeba odpovědně zaměřené aktivity v různých sférách společenského života, jež by realizovala právě ty vlastnosti, které by zvýšily kulturní svébytnost regionu.⁹

Z toho tedy plyne, že regionalismus ukazuje jedinečnost a charakteristické vlastnosti určité skupiny lidí, které se liší region od regionu. Regionalismus nám nabízí kulturně-historický a organizačně-reformní pohled. Kulturně-historický pohled ukazuje odlišnosti v kultuře a historii a druhé hledisko nabízí pohled na snahu o určitou míru ekonomické nezávislosti regionu. Regionální identita může být narušena nebo může dokonce zaniknout po střetu s identitou a zvyky jiného regionu. Dle Paula Ricoeura neztratí kultura svou identitu za

6 Tamtéž, s. 22.

7 Tamtéž, s. 24-25.

8 Tamtéž, s. 28.

9 Tamtéž, s. 28.

předpokladu, že je dostatečně tvořivá a živá v oblasti umění, vědy, filozofie a duchovního života.¹⁰ Regionální identita se projevuje tím, jaký má daný jedinec vztah k území, ve kterém přežívá, míra ztotožnění, spojení se s daným sociálním prostředím a vědomí tohoto spojení.

K uvědomění pocitu, že každý máme nějakou regionální identitu, došlo v Evropě koncem šedesátých let dvacátého století a u nás na začátku devadesátých let dvacátého století.¹¹ To, jak člověk projevuje svou regionální identitu, se obvykle označuje jako regionalismus.¹²

Místem vzniku myšlenky ohledně moderního regionalismu je Francie a zásluhu na jejím vývoji mají Pierre-Guillaume-Frédéric Le Play (1806-1882), teoretik zabývající se otázkou regionalismu, sociolog, ekonom, a jeho následovníci. Díky krizi idejí absolutistického státu v 18. století vznikly pozitivní podmínky pro vznik regionálních hnutí. Regionalismu se rozlišuje na tři směry, které analyzuje a napomáhá v jejich řešení:

- 1) vztah k centrální vládě;
- 2) oblast řízení jednotlivých administrativních jednotek;
- 3) vztah k lokální tradici.

1.2. Region a literatura

Každá věda zkoumá a definuje region ze svého pohledu. Každé literární dílo vzniká z nějakého podnětu. Inspirací pro autora může být například jeho vlastní život a zkušenosti, dění kolem něj, historiky z doslechu, místa spjatá s jeho životem a mnoho dalších skutečností. Někteří autoři se opírají o region, ve kterém se narodili, prožili tam dětství, žijí v něm nebo ho pravidelně navštěvují. Region jako výchozí bod nejen spisovatele je zakořeněn do určitého prostoru a času.

Spisovatel čerpající z regionu, se kterým má jisté zkušenosti, identifikuje se s ním a orientuje se v něm, má možnost nabídnout čtenáři ve svém díle intenzivnější a věrohodnější pohled na určitou regionální problematiku. Nejintenzivnější pocity, zážitky a poznávání okolního světa jsou podle Jana Dvořáka nejvíce spjaté s dobou dětství. A jak člověk v místě svého žití dospívá, dozrává i jeho vnitřní regionalismus.¹³

10 Tamtéž, s. 29.

11 Tamtéž, s. 33-35.

12 Tamtéž, s. 30.

13 *Literatura a region*: sborník z konference konané 7. a 8. prosince 1994 v Ostravě. Opava: Optys. 1995. ISBN 80-85819-34-1. s. 19.

Ale podle názoru Josefa Hrabáka, jen to, že autor čerpá z nějakého regionu, neznamená, že ho hned můžeme zařadit do literární tradice regionu.¹⁴

Fokalizace postavy v příběhu se snaží, abychom fikci brali více autenticky. Hlavně, když místa z knihy známe osobně.¹⁵

Podle názoru pana Jiřího Urbance v knize *Literatura a region*, je každé dílo svým způsobem regionální, protože odněkud pochází a musí také z něčeho vycházet.¹⁶

V této kapitole jsme se zaměřili na definici pojmu region z mnoha různých pohledů (např. z pohledu sociologického, z pohledu historického), pojem jsme definovali a uvedli, jak vznikl. Zajímalo nás také pojem regionalismus, v odborné literatuře jsme vyhledali, kdy prvně byl termín použit a co znamená z různých hledisek. Dále jsme se pokusili objasnit regionální identitu a vztah autora k jeho regionu. Názory různých autorů ohledně toho, co je to regionální literatura, se liší. Někteří autoři považují každé dílo za regionální, avšak jiní s tímto názorem zcela nesouhlasí.

2. Region a spisovatelé

2.1. Kolínsko a spisovatelé

Vladimír Kovařík v *Literárních toulkách po Čechách* hovoří o Kolíně a Kolínsku v kapitole s názvem *Polabí*¹⁷. Kolín pak považuje za hospodářské a kulturní centrum středního Polabí. Autor na oblasti oceňuje bohatou kulturní minulost, uvádí hudebníky, tvůrce pantomimy, malíře a nakonec české spisovatele, kteří mají nějakou vazbu na Kolínsko, narodili se zde, žili zde, či se sem přestěhovali. Mezi prvními jmenovanými autory je František Jaromír Rubeš, který se ve starším věku věnoval tvorbě humoresek. Odkaz na jeho milované město můžeme spatřit v básni s názvem *Zpomínky na Kolín*, v které básník oplakává smrt dívky.

Karel Leger, kolínský rodák, se ve svých lyrických básních věnoval kráse přírody v okolí Kolína, epická díla čerpal z kolínské historie a z místních tradic. Leger se však věnoval i psaní prózy, svá díla zasazoval do malého města či do vsi z oblasti Polabí. Z děl,

¹⁴ Tamtéž, s. 13.

¹⁵ Tamtéž, s. 10.

¹⁶ Tamtéž, s. 48.

¹⁷ KOVÁŘÍK, Vladimír. *Literární toulky po Čechách*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Albatros, 1984. s. 262.

ve kterých můžeme objevit kolínskou tematiku, jmenujme alespoň tato: *Loupežná výprava po Labi, Pan Purkmistr a studenti*.¹⁸

Další autor, který se v Kolíně narodil, avšak strávil zde pouze prvních 6 let svého života, byl spoluautor Manifestu České moderny, Josef Svatopluk Machar. Jak víme, Machar byl představitel kritického realismu. S otcem se neustále stěhovali, avšak vždy to bylo jen v oblasti Polabí. V *Konfesích literáta* se setkáváme se vzpomínkami na Kolín, na okolní krajinu, na město ale třeba i na školu. Macharova babička ho zřejmě od mala učila milovat místo, kde vyrůstal, protože mu vyprávěla pohádky, jejichž děj úmyslně zasazovala do míst, která velmi dobře znal (Klavarský les, Starý Kolín, Křečhoř atd.). Macharovu pamětní desku bychom dodnes našli v Kmochově ulici, je na plotě od mateřské školky a v kolínském muzeu je uchována dokonce jeho pracovna.¹⁹

Vazbu na Kolín má i překladatel Ovidia – Ivan Bureš. Bohumil Říha se věnuje tvorbě pro děti a svoje povídky umísťuje právě do Kolína. Ve svém románu *Dvě jara* se věnuje událostem mezi lety 1945–1948, a jaký měly dopad na polabskou ves. Jako téma pro román *Venkovan* zvolil přeměnu člověka v novém společenském řádu – socialismu.²⁰

Vztah ke Kolínu měl i Josef Karel Šlejhar, představitel českého naturalismu, který zde čtyři roky žil a učil na obchodní škole. S Kolínem se tedy setkáváme v jeho *Povídkách z krajského města*. Na stejné škole vyučoval i Jaromír John, který bydlel na Pražském předměstí a s podrobným popisem jeho bytu se setkáváme v knize *Narodil se*.²¹

Jistě jsem výše nevytvořila kompletní seznam českých spisovatelů, kteří byli s Kolínem spjati, avšak vybírala jsem podle mého názoru nejdůležitější.

2.2. Irena Fuchsová

Když se řekne slovo „*když*“, kniha a Kolínsko v jedné větě, každému čtenáři kolínských autorů musí na mysli ihned vytanout žena jménem Irena Fuchsová.

Spisovatelka Irena Fuchsová se narodila 22. června 1950 v Kolíně, ve kterém dodnes žije a pochází z ochotnické rodiny. Její dědeček František Červín byl režisér, autor divadelních her, herec a vedoucí ochotnického spolku v Kolíně. V dětských letech onemocněla dětskou obrnou s trvalými následky. V kolínském divadle nastoupila jako

¹⁸ Tamtéž, s. 262.

¹⁹ Tamtéž, s. 262.

²⁰ Tamtéž, s. 263.

²¹ Tamtéž, s. 263.

uklízečka, ze které se postupem času stala náповěda. Jako autobiografii této cesty bychom mohli pokládat knihu *Když mě divadlo svléklo do naha*. Nyní plní funkci zastupitelky města, působí v politické straně Změna pro Kolín, zasedá v porotě literární soutěže Macharovo pero a je náповědou v divadle.²²

Píše oddechové příběhy, které zaujmou převážně ženy, ale mezi jejími čtenáři a recenzenty najdeme i několik mužů. Odzbrojí vás svým postřehem a uměním, jak popsat situaci a dění kolem sebe, radosti a strasti, které mohou potkat i nás samotné. Irena Fuchsová donutí čtenáře k úsměvu, ale i k zamyšlení. Ve svých knihách paní Fuchsová popisuje kolínské ulice, zkratky, mosty, gymnázium, nemocnici, radnici, kulturní dům, Vodní svět, divadlo, restaurace, Kmochův ostrov, Zálabí, okolní vesnice, psí útulek atd. Také se dozvíme, jaký je autorčin vztah ke kolínskému starostovi Vítu Rakušanovi.

Rok 2014 představoval autorčino poprvé hned dvakrát. Vyšla její nevšední kniha *Největší křížovka na světě*, ve které si člověk vyluští několik stran křížovek, z jejichž tajemek se dá dohromady povídka od Ireny Fuchsové. Poprvé vydala dětskou knihu *Mikuš, Julie, Josef, Katka, Petr, Klárka, Karel, Irena, Hana, Rudolf, Marie, Alenka, Ladislav, David, Adélka*, v níž se můžeme hodně dočíst o Kolíně očima dítěte. Hlavní postava a vypravěč děje je desetiletý chlapec Mikuláš Kopřiva z Kolína. Mikuláš je reálný chlapec z Kolína, se kterým se autorka zná a v této souvislosti se autorka v knize zmiňuje i sama o sobě a své knize *Když se zamiluje muž poštáckou láskou*. Je zde zmíněn kolínský starosta Vít Rakušan, jehož jméno je zde psáno zdrobněle a dle toho můžeme usuzovat, že paní Fuchsová pana Rakušana zná osobně pravděpodobně z radnice, kde spisovatelka v současnosti oddává. Kolín je tu tak dokonale popsán, že si ho čtenář musí představovat hodně reálně, i když ho nikdy nenavštívil.

“*Kolín je malý. Všichni se známe.*”²³, to je věta z jedné autorčiny knihy, kterou nemůže popřít žádný kolínský obyvatel.

2.3. Eva Bešťáková

Eva Bešťáková je kolínská rodačka, která se narodila v roce 1932 a v Kolíně dodnes žije. Než se dostala ke spisovatelské dráze, působila jako středoškolská profesorka, později

²²Více informací o autorce můžeme nalézt na jejích webových stránkách: <http://www.kdyz.cz/>

²³ FUCHSOVÁ, Irena. *Mikuš, Julie, Josef, Katka, Petr, Klárka, Karel, Irena, Hana, Rudolf, Marie, Alenka, Ladislav, David, Adélka*. Ilustroval Ján PETROVIČ. Vendryně: Beskydy, 2014. ISBN 978-80-87431-26-9.s. 119.

jako redaktorka nakladatelství Kruh. Svoji prvotinu vydala v roce 1986, je to psychologický román s názvem *Myší válka*. Kromě románové tvorby se autorka věnuje i psaní povídek. Svoji sbírku povídek nazvala *Volání černé kachny* a zacílila ji na čtenáře mladšího věku – je to sbírka povídek pro mládež. Povídky jsou rozděleny do třech okruhů – „tajemství, dobrodružství, fantazie“. Tato sbírka povídek ovšem není kritiky příliš dobře hodnocena a můžeme se proto domnívat, že autorce nebyl zvolený žánr příliš blízký. V roce 1994 si Bešťáková napravila literární reputaci, když vydala sbírku lyrických příběhů s vánoční tematikou, kterou nazvala *Vánoce na nitkách*. Zajímavostí je, že si zde autorka pohrává s myšlenkou, zda je možné vrátit se v čase do minulosti a změnit zde lidské osudy.²⁴

Autorka však zůstává nejuvěrnější dětem a literární tvorbě pro děti. Z knih, které věnovala začínajícím školákům, můžeme jmenovat např. *Fanfrlínek – Příhody neposedného panáčka*, *Pastelkové pohádky* a *Pohádky z loutkového divadla*. Všechny tyto knihy vyšly pod nakladatelskou značkou Pikola, která je součástí společnosti Euromedia Group. Autorka se stále věnuje literatuře pro děti i z toho důvodu, že v dnešní době moderních technologií dá dítě raději přednost hraní her na počítači či sledování televize, avšak kniha dokáže malého člověka zformovat mnohem lépe. Tuto skutečnost si uvědomují jak rodiče, tak i jejich děti, a proto se stále autorka psaní knih pro děti věnuje a co je ještě lepší, knihy jsou čtenářsky úspěšné a prodávají se. Úspěšnost knih spatřuji tam, kde autorka do klasických pohádek přidává předměty z moderního světa a tím se ještě více přibližuje současným, moderním dětem.

V roce 2016 si autorka odskočila od psaní knih pro děti a napsala detektivní příběh *Zločin Hercula Poirova*, který byl vydán v nakladatelství Olympia. V tomto nakladatelství vydala autorka knihu poprvé. Bešťáková zabrousila do žánru humorné detektivní fikce. Děj detektivky se odehrává v Londýně a při čtení nás čeká mnohé zajímavé rozuzlení, tedy můžeme říci, že autorka, ač si tento žánr zkusila prvně, ho zvládla obstojně vytvořit a nenapsala pouhou variaci na Agathu Christie.²⁵

²⁴ Eva Bešťáková životopis | Databáze knih. *Knihy | Databáze knih* [online]. Copyright © 2008 [cit. 22.04.2018]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/eva-bestakova-1992>

²⁵ Kolínští literáti: Jan Novák napsal libreto komiksu *Zátopek*, Eva Bešťáková překvapila s Poironem a Jana Jirásková se prosadila u Paseky - Kolínský PRES. *Kolínský PRES - Regionální zpravodajský servis* [online]. Copyright © 2016 [cit. 22.04.2018]. Dostupné z: <https://www.kolinskypres.cz/clanek-kolinsti-literati-jan-novak-napsal-libreto-komiksu-zatopek-eva-bestakova-prekvapila-s-poironem-a-jana-jiraskova-se-prosadila-u-paseky>

Za zmínku jistě ještě stojí autorčin román z 80. let, který ji v podstatě proslavil a jmenuje se *Hajný a já*. Příběh je zasazen do 50. let a je jakousi českou variací na *Vejce a já* od Betty MacDonaldové (to si můžeme odvodit již od samotného názvu). Hlavní hrdinkou je vysokoškolačka z města, která se vdá a díky tomu se vyskytne na šumavské samotě. Jak se s touto změnou hlavní hrdinka vypořádá, je zde příjemně humorně vykresleno.

Pokud bychom chtěli jmenovat díla, která jsou přímo spjatá s Kolínem, nesmíme určitě zapomenout na *Svatební zvonění*. Toto dílo má podtitul *Román o dávných časech, šibřinkách, rodinných tajemstvích a kouzlu nechtěného*. Výtisk, který se mi dostal do ruky, je z roku 2008. Samotný příběh se odehrává mezi lety 1910–1970. Kniha je bohatě doplněna nejen fotografiemi osob, ale i dobového Kolína. Tyto fotografie společně s pomyslným rozhovorem postupně odkrývají stará rodinná tajemství, která však dávají knize morální hodnotu – vyprávění nás dovede k obecnému zamyšlení nad otázkou viny a odpuštění, nad lidskými slabostmi a v neposlední řadě nad vzájemným porozuměním. Celá kniha je psána v humorném duchu. Sama autorka o knize říká: „Svatebním zvoněním jsem chtěla přispět k poznání a k pochopení dnes už polozapomenutého života našich předků, střídavě protkaného dojmavými dramaty i humornými epizodami, a zároveň se vyznat z hlubokého a trvalého citového pouta k domovu.“²⁶

2.4. Jiří Kamen

Jiří Kamen se narodil v Kolíně v roce 1951. Vedle psaní se také stále věnuje práci pro rozhlas – dělá rozhlasového redaktora. V současné době pracuje v rámci Českého rozhlasu 3 – Vltava jako redaktor a zároveň je na pozici šéfredaktora. Ač se autor narodil v Kolíně, tak v současné době žije v Praze. Jeho jméno bychom mohli nalézt na seznamu členů Obce spisovatelů.²⁷

Psaní se Kamen plně věnuje až od osmdesátých let. Debutoval biografickým románem *Toulavý kuň*, v kterém se zaměřil na život umělce Emila A. Longena, kterého můžeme znát především jako divadelníka a kabaretiéra. Kamen je také básník a přesvědčit se o tom můžeme v jeho lyrických sbírkách – *Štěstí pod míru* a *Výtah do nebe*, které byly čtenářsky i kriticky velmi příznivě hodnoceny. Svému rodnému městu věnoval novelu *Zlatý Petr*. Hlavní hrdina – dospívající Petr, kterému je 19 let – v Kolíně zažívá své poslední prázdniny. Celá

²⁶ Slova autorky, přebal knihy: BEŠŤÁKOVÁ, Eva. *Svatební zvonění: román o dávných časech, šibřinkách, rodinných tajemstvích a kouzlu nechtěného*. Praha: Toužimský & Moravec, 2008. ISBN 9788072640997.

²⁷ Jiří Kamen životopis | Databáze knih. *Knihy | Databáze knih* [online]. Copyright © 2008 [cit. 25.04.2018].

Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jiri-kamen-4504>

novela je tragikomickým příběhem dospívajícího muže, který přestává být dítětem a čeká ho vkročit do světa dospělých. Jeho očima postupně poznáváme celé město i jeho památky, seznamujeme se s místními zvyky a autoritami. Kniha vyšla v roce 1984 a na ilustraci se podílel Joska Skalník. Podobné téma bychom našli i v dalším Kamenově díle, v pořadí již páté samostatné práci, kterou pojmenoval *Dědeček na střeše*. Původně to byl název jen pro jednu povídku. Autor k nim přidal dalších osm a vytvořil stejnojmenný soubor. Postavy v povídkách mají mnohé společné – jsou to snílkové. Autor ve svých povídkách však dbá na věrohodnost svých příběhů, nechce se dostat jen do fantazírování. Nejen v tomto díle můžeme pozorovat, pro autora tak typickou lyričnost, smysl pro grotesknost i pro sebeironii. Další nepostradatelným zdrojem pro Kamenovu tvorbu je jeho rodné město, a to nás z hlediska práce zajímá asi nejvíce.

2.5. Radovan Dršata

O Radovanu Dršatovi toho na internetu moc nenalezneme, avšak pro nás je důležitý, protože je to regionální autor a ve svých dílech se rád vrací ke Kolínu. Sám o své tvorbě řekl: „*Sice to jsou regionální témata, o kterých píší. Ale zároveň to jsou příběhy, které prožil každý.*“²⁸

Autor má za sebou zatím dvě knihy, jedna nese název *Modré patky* a druhou pojmenoval *Kolíne, Kolíne ... stálo to za to*. Autor má své rodné město opravdu rád, jak můžeme vidět z názvu jeho díla:

„*Mám Kolín rád. Sice se mi stává, že poznávám ulice a domy, ale obličej ne. Přesto tu je určitý genius loci.*“²⁹

Autor se rád zúčastní besed pro mládež, v roce 2011 se jedné takové zúčastnil a byla se studenty gymnázia. Zdálo by se, že témata jeho knih nebudou dnešní mládeži až tak blízká, avšak Dršata studenty zaujal. V knize *Kolíne, Kolíne ... stálo to za to* v podstatě popisuje své příhody z raného dětství až po dospívání, a proto možná u mladých „kritiků“ obstál. Vzpomínková próza humorně popisuje události z 60. – 70. let, tzn. socialismus a takzvané období normalizace. Autor se však v knize dotkne i starší historie – období první republiky a to prostřednictvím vzpomínek svých prarodičů. Jako zdroj humoru v knize můžeme označit pohled malého dítěte na události z uvedených let a jeho přístup k nim a snaha o pochopení

²⁸ Zdroj rozhovor pro Kolínský deník: https://kolinsky.denik.cz/kultura_region/spisovatel-radovan-drsata-trpime-preinformovanosti.html

²⁹ *Kolínský deník* [online]. Kolín: Kolínský deník, 2011 [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: https://kolinsky.denik.cz/kultura_region/spisovatel-radovan-drsata-trpime-preinformovanosti.html

absurdních pravidel, která doba přinášela. V díle se setkáváme s postavou jeho otce, který byl redaktorem kolínského rozhlasu. Kniha vyšla v roce 2008 a je čtenářsky velmi dobře hodnocena.

Autor se bál, aby knihy měly odběratele i mimo region. Avšak *Kolíne, Kolíne ... stálo to za to* se rozprodala velmi rychle a pouhých dvacet procent prodeju připadlo na Kolín. Druhá kniha *Modré patky* (vyšla v roce 2011) je sice také regionální, ale jen částečně, a proto si autor myslí, že zaujme mnohem širší čtenářskou obec.

Dršata se rozhodl i pro překlad první knihy do němčiny, překlad si však dělá sám a rovnou knihu trochu upravuje, aby byla čtenářsky zajímavá i pro Němce. Avšak jak sám autor říká, nejde až tolik o region, avšak o lidské situace, které jsou v knihách humorně vylíčeny.³⁰

2.6. Jan Novák

Jan Novák je dalším kolínským autorem, avšak o trochu starší než Radovan Dršata. Narodil se v roce 1953. Zajímavostí je, že v šestnácti letech emigroval s rodiči do USA. Autor vystudoval v USA University of Chicago a svou tvorbou se poměrně odlišuje od českých autorů, protože literárně vyrůstal až v USA, a proto není zatížen českou literární tradicí. Své knihy píše anglicky a do češtiny je nepřekládá. Vždy překlad dá udělat někomu jinému.

Mezi tématy jeho knih nalezneme Sametovou revoluci. V knize s názvem *Samet a pára* se autor vrací zpět z USA do Prahy a s bývalými spolužáky zde zažije 3 dny Sametové revoluce. Autor v knize rozhodně nezakrývá své české kořeny. Kniha vyšla v roce 1992.

Román *Komouši, grázlové, cikáni, fízlové & básníci* (1996) je zasazen do české polistopadové společnosti. Autor zde upozorňuje na každodenní život lidí v Čechách, na návyky a zlovyky Čechů, kterých si v každodenních rutinách už nevšímají.

Nejnovější Novákovou knihou, která vyšla v roce 2016, je *Zátopek ... Když nemůžeš, přidej!* Kniha vyšla v nakladatelství Argo. Kniha je komiksem o slavném českém běžci, který se stal jedním z nejslavnějších sportovců historie. V komiksu se můžeme dočíst o jeho největších sportovních úspěších, ale i o jeho celoživotní lásce Daně. Jan Novák zpracoval pro komiks scénář a obrazy vytvořil umělec se jménem Jaromír 99. V knize se dozvíme mnoho nových informací o slavném běžci.³¹

³⁰ Tamtéž.

³¹ Jan Novák životopis | Databáze knih. *Knihy* | Databáze knih [online]. Copyright © 2008 [cit. 25.04.2018]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-novak-648>

2.7. Petr Den

Petr Den, vlastním jménem Ladislav Radimský, je z námi představených autorů nejstarší. Narodil se v roce 1898 v Kolíně a zemřel v roce 1970 v USA. Emigroval v roce 1948, kdy vystoupil z československých státních služeb. V roce 1958 spoluzaložil Československou společnost pro vědy a umění v USA, také řídil čtvrtletník SVU Proměny (New York). Byl nositelem Řádu TGM IV. třídy (1992).

O tom, jak Den miloval svoje rodné město, se můžeme přesvědčit v knize *Město*. Kniha vyšla prvně v roce 1947 s názvem *Pětkrát Kolín*. Kniha je souborem esejí, které autor věnoval svému rodišti. Celá publikace je doplněná fotografiemi Jaromíra Funkeho.

Z dalších jeho děl můžeme jmenovat např. *Světélko jen malé* z roku 1963.³²

2.8. Kolínská knihovna

Hlavní budovu kolínské knihovny nalezneme v jedné z uliček, které vedou přímo z Karlova náměstí. V Husově ulici č. p. 69 nalezneme oddělení pro děti i dospělé, čítárnu, studovnu a oddělení regionální literatury. V ulici Benešova na kolínském sídlišti také funguje oddělení pro děti a dospělé, kam si můžeme objednat knihy z hlavní budovy ve městě. Další pobočky Městské knihovny Kolín nalezneme v nedalekých Štítarech a Zibohlavech.

Nově byly v roce 2017 po Kolíně postaveny miniknihovny, kde si můžeme vypůjčit dětské knihy i knihy pro dospělé. Tyto dřevěné “minibaráčky” jsou čtenářům dostupné čtyřicet hodin denně po sedm dní v týdnu. Knihovničky jsou umístěny v lesoparku Borky, na Kmochově ostrově, v parku Komenského, na sídlišti u kolínské vodárenské věže, na Ohradě u Kolína, ve Štítarech, na sídlišti u knihovny v Benešově ulici a v areálu plaveckého stadionu. Bohužel se během krátké chvíle staly terčem vandalů a nevyhnula se jim ani bouře.

Knihovna pořádá sezení, besedy, výstavy a přednášky na různá témata, pořádá zdarma online výuku rychlého čtení, ale asi nevýznamnější akcí je každoroční literární soutěž Macharovo pero. Soutěž je rozdělena do tří kategorií. V první kategorii soutěží žáci základních škol, kteří ještě navštěvují první stupeň. Druhá kategorie je pro žáky druhého stupně. Poslední kategorie je pro studenty učilišť, středních a vysokých škol.

³² *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. Copyright © [cit. 25.04.2018]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=29>

Více informací o kolínské knihovně a plánované knihovní akce můžete sledovat na webových stránkách: www.knihovnakolin.cz/co-se-chysta

Co se týče knih Soni Sirotkové, v kolínské knihovně se nachází dva svazky knihy *Říkali mi Sisi*, tři svazky díla *Markéta Přemyslovna*, stejný počet svazků má i *Sisi: Rodokmen duše* a nejvíce svazků má nejnovější fantasy příběh *Tegmine*. Najdeme ji tam hned pětkrát.

V této kapitole jsme se zaměřili na region města Kolína, jmenovali jsme jednotlivé autory, kteří s místem úzce souvisí. Některé z výše jmenovaných autorů jejich region ovlivnil natolik, že se promítnul i do jejich knih, avšak jiní do svých knih Kolín nezapojili. Zajímala nás také spolupráce místní knihovny s kolínskými rodáky – spisovateli. V kolínské knihovně nalezneme všechny autory, o kterých se výše hovořilo (ať již v regionálním oddělení či v oddělení pro dospělé). Co se týče Sirotkové, její knihy byly nejprve zařazeny do oddělení pro dospělé a později až do regionálního oddělení. Kolínská knihovna zde také pořádala autorské čtení. Knihovna zařazuje do regionálního oddělení autory, kteří se v Kolíně narodili, přestěhovali se sem, nebo zde píšou. Některé akce s regionálními autory však neprobíhají pouze v městské knihovně, ale i v jiných městských prostorech (dům dětí a mládeže, školy apod.).

3. Soňa Sirotková

3.1. Životopis

Soňa Sirotková se narodila roku 1969 v Kralupech nad Vltavou, vystudovala Střední odborné učiliště v Mělníku, po jehož dokončení ve studiu nepokračovala. V cestě za maturitní zkouškou ji, podle vlastních slov, stála mistrová z praxe, která jí ztrpčovala život šikanou a mladá Soňa se tenkrát rozhodla svůj problém vyřešit odchodem ze studií.³³

Historie ji zajímala již od dětství, kdy milovala strašidelné historky, příběhy o strašidlech, mimozemšťanech a záhadách, na jejichž téma byla schopná rozpoutat nekonečné diskuze. Také v mládí ráda psala své vlastní příběhy.

Před tím, než se odhodlala k psaní knih, pracovala jako vizážistka. Na tyto chvíle s úsměvem vzpomíná, protože jako správná vizážistka jezdila líčit nevěsty po svatbách a

³³ Odkaz na autorizovaný rozhovor: <https://www.dobryinfo.cz/2308/minule-zivoty-mystery-a-historie>
(Rozhovor zveřejněn 3. 2. 2016)

několikrát jim takzvaně vytrhla trn z paty. „Po několika zkušenostech jsem už u sebe vždy měla provizorní pouťové prstýnky, protože se několikrát stalo, že se snubní prsteny nechaly doma.“ Také ráda pořádala kurzy líčení.

Po několikaletém cestování se nakonec usadila v Kolíně, kde žije s rodinou již sedm let. S manželem mají jednu dospělou dceru, dva syny, jednoho psa a několik koček. Kolín je prý hodně podobný jejímu rodnému městu, a proto si ho tolik zamilovala. V kolínském regionu se drží v ústraní a v místní knihovně uspořádala zatím jen jedno jediné autorské čtení, a to 13. května 2015. V mediích svá díla zatím nepropagovala, přiznala, že se těžko někde prosazuje a není pro ni lehké svou osobnost prezentovat.

Cestování patří mezi její vášně, ale před letadlem dává přednost ostatním dopravním prostředkům. Nikdy letadlem neletěla a vůbec po tom netouží. Pro informace do svého prvního románu procestovala většinu míst (Korfu, Vídeň Mnichov...), ve kterých za svého života přebývala hlavní hrdinka císařovna Sisi, aby se do ní dokázala ještě lépe vcítit, aby na vlastní kůži zažila pocity z míst, která navštěvovala hlavní hrdinka. S rodinou jezdí navštěvovat manželova otce do Černé v Pošumaví, kde vznikl nápad na fantasy knihu pro mládež *Tegmine*. V současné době pracuje na druhém dílu knihy *Tegmine*, ke kterému chystá i mediální kampaň na podporu prodeje.

Jelikož je paní Sirotková uchválena městem, ve kterém momentálně žije, plánuje do budoucna napsat knihu také o Kolíně. Rozhodla se jít po stopách Kolínského zámku, původně gotického hradu, pocházejícího z období mezi rokem 1437-1448, kde byl od konce 17. století zřízen pivovar a výroba piva byla ukončena roku 1988. Dnes je zámek s částí používán městským úřadem.³⁴

I když paní Sirotková napsala čtyři poutavé knihy, cítí větší úspěch a sebevědomí ve své druhé zálibě. Tou je pečení sladkostí a dortů.

3.2. Díla

Jelikož se autorka již od mládí zabývala historií, je její první vydaná kniha historický román o císařovně Sisi. Kniha byla vydaná v roce 2008 nakladatelstvím Petrklíč a jmenuje se *Říkali mi Sisi (vyprávění minulého života)*. Autorčin druhý historický román *Markéta Přemyslovna: česká princezna na trůně dánském* vyšel v roce 2011, také prostřednictvím nakladatelství Petrklíč. Mezi Soňou Sirotkovou a majitelem nakladatelství Petrklíč vznikly

34 Dostupno [zde](http://www.prochazkakolinem.wz.cz/szamek.html): <http://www.prochazkakolinem.wz.cz/szamek.html>

jisté neshody kvůli korektuře knih, a proto její třetí kniha vychází ve společnosti TIGRIS, spol. s. r. o. a je volným pokračováním knihy *Řikali mi Sisi*. Zatím poslední publikovanou knihou je fantasy příběh *Tegmine*, který vyšel minulý rok ve společnosti TIGRIS, spol. s. r. o.

Dále plánuje pokračování knihy *Tegmine* a spisovatelka by také ráda vydala knihu o zámku v Kolíně, jak jsme již výše zmínili. Ovšem zatím nemá žádný konkrétní příběh, byla pouze okouzlena tímto místem a je to pro ni spíše záměr do budoucna, avšak pro naši práci je toto důležité, protože autorka se přímo ve své knize bude věnovat místu v Kolíně.

3.2.1. Román a historický román

Román si na cestě ke své dnešní podobě prošel mnoha změnami a teoretici si stále lámou hlavu nad jeho vznikem, vývojem a typologií. Podle názoru Daniely Hodrové v knize *Hledání románu* nemá román jediný model vzniku. Každý model přizpůsoboval svá specifika době a literatuře, a proto se může uvažovat o modelu ruském, francouzském, českém a nad mnoha dalšími modely vzniku románu.³⁵

Jako historický román označujeme každý román, jehož děj se odehrává v době, již autor nezažil a nezná ji z vlastní zkušenosti. Tudíž svou fikci opírá o zprostředkované informace.³⁶ Na rozdíl od jiných fikčních světů (sci-fi, fantasy, ...) nabízí takové předlohy bytí, které kdysi existovaly a jsou nějakým způsobem doloženy. Historický román je psán jazykem a stylem autorovy přítomnosti.³⁷ Již z názvu, podtitulu, incipitu a explicitu, kde převládají signály historičnosti, je nám jasné, že se jedná o historický román. Tyto signály se projevují vlastními jmény, letopočty a příznaky někdejších dob. To, jak je daný spisovatel obeznámen s dobou, o které píše, o jaké prameny se opírá a z jakých zdrojů čerpá, je u každého autora odlišné a záleží i na době, v níž píše. Způsob autorovy interpretace minulosti (minulých dějů a jevů) do přítomnosti knihy, můžeme dělit na tři typy:

1. Typ mimetický

Zde jde autorovi o to, aby představil minulost co nejvěrohodněji. Toho může dosáhnout hlavně díky jeho vědomostem o tématu a jeho stylizací pravděpodobnosti, ale záleží na recepci a na tom, z jakého pohledu na minulost nahlížíme.

2. Typ projekční

³⁵ HODROVÁ, Daniela. *Hledání románu: kapitoly z historie a typologie žánru*. Praha: Československý spisovatel, 1989. s. 6.

³⁶ MOCNÁ, Dagmar, PETERKA, Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 239.

³⁷ Tamtéž, s. 240.

Druhý typ je opakem typu prvního. Zde minulost slouží jako podklad pro výklad morálních a ideových problémů a požadavků současnosti autora. Někdy se tak děje na úkor správného časového začlenění jevů v díle.

3. Typ atraktivizační

Tento typ se také může nazývat jako typ kostýmní, protože minulost zde hraje roli jako tzv. „historický kostým“, který pouze dodává ději na atraktivitě. Projekční typ se objevuje v dobrodružném příběhu lásky a cti, který je v přítomnosti nepředstavitelný.³⁸

Mezi románem historickým a románem ze současnosti existuje ještě jeden přechodový typ románu, a tím je román retrospektivní. Ten také pojednává o minulosti, ale jinak než román historický. Minulosti v retrospektivním typu je součástí autorovy individuální i společenské paměti. Podle autorů *Encyklopedie literárních žánrů*, je optimální hranice časového odstupu mezi románem historickým a retrospektivním přibližně kolem šedesáti let, jelikož je po takovéto době dané období pro společnost bráno jako již uzavřené. Příkladem retrospektivního románu jsou rodové kroniky, jejichž autor je spjat s minulostí svého rodu.

Rozvoj historického románu jako samostatného žánru nastal v první třetině 19. století v souvislosti s historismem.³⁹ Koncem 19. století se krize historismu snažila historický román zpochybnit, ale díky oblibě tohoto žánru se ho nepodařilo odstranit z literárního světa a komunikace

V 2. polovině 19. století je u historických románů proti zakladatelskému romantickému období kladen důraz na znalost historie, badatelských pramenů a na touhu po bádání.⁴⁰ V románech se vedle fiktivních postav objevují i historicky reálné osoby a v epické fikci vystupuje a provází nás úvahy autora, jakožto osoby, která zná dějiny a hodnotí dějepisectví současné doby.⁴¹

38 MOCNÁ, Dagmar, PETERKA, Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 240.

39 Tamtéž.

40 MOCNÁ, Dagmar, PETERKA, Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. s. 241.

41 Tamtéž. s. 242.

3.2.2. Prostor literárního díla

V úvodu byl zmíněn pojem prostor literárního díla, a proto bych se mu na tomto místě ráda chvíli věnovala.

Podle slovníku literárních pojmů můžeme prostor charakterizovat takto:

„V literární teorii jde o fiktivní prostředí, vytvářené jazykovými a tematickými prvky slovesné struktury. Neomezuje se pouze na místo, kde se odehrává děj, ale zahrnuje i vztahy mezi místy a postavami figurujícími v díle. Fiktivní prostor literárního díla se může členit na více podprostorů, mezi nimiž jsou různé vztahy (například kontrastní prostor v próze B. Němcové V zámku a podzámčí, kde jsou dva prostory stavěny do protikladu).“⁴²

Prostor literárního díla je vylíčen slovy, literární vyprávění nemá možnost prostorového zobrazení jako např. výtvarné umění. Proto prostor patří do kategorie narativních textů. Tomáš Kubíček definuje prostor literárního díla takto:

“... prostor narativního světa nemůže být zobrazen jako kompletní v tom smyslu, v jakém jsou nám prostorové reprezentace dostupné v obrazovém umění. Narativní svět zahrnuje nespočet mezer, nespočet prázdných míst. Je složen z detailů, které mají schopnost vytvořit iluzi celku, ale ve skutečnosti je každý celek jen dokladem mezerovitosti narativního prostoru.”⁴³

To pro čtenáře podle autora znamená dvě věci – člověk si prázdná místa něčím vyplňuje, ale na druhé straně si uvědomuje, že tímto vyplňováním ruší identitu vyprávěného díla. Prostor je vlastně v literárním díle pouhým popisem. Na prostor pak můžeme nahlížet jinak, pakliže ho popisuje jiná osoba, to znamená, že prostor je vykonstruován subjektivně. Kubíček tento jev označuje subjektivizací narativního prostoru.

Výše jsme naznačili, že čtenář se v literárním prostoru orientuje pomocí textových pokynů. Vytváří si jakousi mapu pomocí kognitivních procesů. Tyto mapy si pak člověk během čtení upravuje či dokresluje. Čtenář je pak schopen vnímat vyprávěný svět jako celek. Perspektivizace prostoru má své dvě kategorie – centrum a periférii. Jsou to vzájemná opozita, která stanovují významové rozmístění objektů v prostoru.

⁴² Slovník literárních pojmů. Slovník literárních pojmů [online]. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: http://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html#p

⁴³ KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. *Naratologie: Strukturální analýza vyprávění*. Praha: Dauphin, 2013, s. 78. ISBN 978-80-7272-592-2.

3.2.3. Literární postava

Pohled na literární postavu se proměňoval pod různými vlivy a byl ovlivněn různými terminologiemi.

Na pojem literární postavy je nahlíženo z mnoha úhlů a podle různých literárně-vědných přístupů a patří mezi základní literárně-teoretické kategorie. Na literární postavu lze nahlížet z dvou úhlů – první je vztah postavy a děje, druhý úhel pak poukazuje na postavu z hlediska textové entity, tzn. postava jako charakter.⁴⁴

Dalším důležitým pojmem související s literární postavou je vypravěč. V práci ještě upozorníme na skutečnost, že existují dvě základní výpovědi – ich a er-forma. Názvy výpovědi jsou odvozeny z německého jazyka, kde ich znamená já a er je potom on. To znamená, že výpovědi v první osobě (tedy „já“) jsou spojovány s postavou samotnou. Výpověď ve třetí osobě (tedy „on, ona, popř. ono“) spojujeme obvykle s tzv. objektivním vypravěčem.

Bohumil Fořt ve své studii *Literární postava* upozorňuje na obtížnost charakteristiky literární postavy a říká, že existuje velké množství způsobů jejich reprezentace. K výzkumu literárních postav pak dle něj můžeme přistupovat lingvisticky naratologicky (postavy jsou vykresleny na základě textu a nějak v příběhu figurují), nebo jsou vystaveny jako objekty, které odkazují ke svým lidským protějškům (aspekt psychologický).⁴⁵

Když se člověk pustí do sledování literární postavy, dochází k závěru, že postavy buď něco dělají, nebo se jim něco děje. Podle Fořta se postava spolu s dalšími elementy stala jednou z klíčových naratologických kategorií:

„...Postava se spolu s dalšími elementy stala jednou z klíčových naratologických kategorií: postavy figurují v narrativech a hrají v nich důležité role.“⁴⁶

Různí literární teoretici pak k literární postavě přistupují různými přístupy. Za zmínku určitě stojí E. M. Forster. Forster se staví do opozice k Aristotelově přístupu k literární postavě, o kterém hovoří při definici tragédie. Forster porovnává atributy postav s atributy postav reálného světa. Stejný autor dokonce literární postavu nazývá „Homo Fictus“ a staví ji do protikladu k homo sapiens. Sám pak srovnává skutečné a fikční postavy a stanovuje 5 základních faktorů lidského života, mezi které řadí: narození, jídlo, spánek, lásku a smrt.⁴⁷

⁴⁴ FOŘT, Bohumil. *Literární postava. Vývoj a aspekty naratologických zkoumání*. 1. Vyd. Praha: 2008, AV ČR. ISBN 978-80-85778-61-8. s. 14-15.

⁴⁵ Tamtéž, s. 8.

⁴⁶ Tamtéž, s. 13.

⁴⁷ Tamtéž, s. 19.

V jiných literárních teoriích hraje postava přímo klíčovou roli. Nahlíží se na ní jako na samotný zdroj napětí a dynamiky vyprávění.

Bremdon navrhuje vlastní systém při kategorizaci literární postavy, zkoumá funkce a role postavy. Literární postavy pak dělí do třech skupin: trpitelé, agenti a ovlivňovatelé.⁴⁸

Todorov přidává k teorii postavy termín charakter, avšak říká, že je nutno ho odlišovat od postavy, protože ne každá postava je i charakterem. Říká tedy, že: „*Postava je segmentem zobrazovaného prostorově-časového univerza, nic víc; postavy se objevují, jakmile nějaká referenční jazyková forma (vlastní jméno, nominální spojení, osobní zájmeno) v textu poukáže na antropomorfní bytosti.*“⁴⁹

Podle Todorova se postava změní na charakter, jakmile je psychologicky determinována, tzn., že začne nějak jednat, chovat se, protože má takové či jiné vlastnosti. S tím souvisí dále rozdělení vyprávění na apsiologické, které se soustřeďuje na akci a nějaké dění, a na vyprávění psychologické, které se soustřeďí na postavu – charakter.⁵⁰

Mezi dalšími literárními teoretiky, kteří se ve svých pracích snažili definovat literární postavu různými přístupy, patří např. Herman, který zvolil metodu sloučení lingvistických a narativně teoretických modelů (zavádí termín svět příběhu), Balová pak zkoumá fabuli a rozděluje segmenty vyprávění na statické a dynamické. Pro jednotlivé třídy aktérů zavádí termín aktant.⁵¹

V neposlední řadě bychom měli zmínit pojem fokalizace, který formuloval Gérard Genette. Tento autor si položil dvě otázky: Kdo vidí? Kdo mluví? Pojem úhel pohledu, který souvisí v prvním uvedenou otázkou, tedy Kdo vidí? nahrazuje termínem fokalizace. Otázku pak formuluje přesněji na Kdo je střed vnímání? ⁵²

Důležitým atributem postavy je její vzhled. Vzhled je obvykle v textu vyjádřen popisem, je důležitým prostředkem charakterizace postav, postava se vzhledem nějak odlišuje od jiných a tím pádem ji můžeme identifikovat ve vlastním vyprávění. Ne vždy vzhled postavy musí ale souviset s vlastnostmi postavy. Důležité jsou pro nás i postoje, které postava vůči svému vzhledu zaujímá, jak postava prožívá změny vzhledu, jaké změny to má na postavení postavy a vztahy s ostatními aktéry.⁵³

⁴⁸ Tamtéž, s. 27.

⁴⁹ Tamtéž, s. 31.

⁵⁰ Tamtéž, s. 31.

⁵¹ Tamtéž, s. 39.

⁵² Tamtéž, s. 46.

⁵³ Tamtéž, s. 66.

Další důležitým atributem postavy jsou její promluvy, kterými vytváří fikční svět, v němž se pohybují. Z promluvy postavy pak můžeme pozorovat společenské zařazení a individuální charakteristiky.⁵⁴

3.2.4. Říkali mi Sisi

(Vyprávění minulého života)

Výše jsme hovořili o různých typech románu z hlediska způsobů autorovy interpretace minulosti do přítomnosti knihy. Uvedli jsme, že historický román může být typu mimetického, typu projekčního a typu atraktivizačního. Na základě zkušeností s tímto románem můžeme jednoznačně říci, že *Říkali mi Sisi* je typem atraktivizačním.

Byla jsem poctěna tím, že jsem mohla mít tuto knihu vypůjčenou od autorčiny maminky, protože všechny výtisky byly v létě 2016 už dávno vyprodané a toto byl pro mne mnohem pohodlnější způsob, jelikož jsem mohla mít knihu vypůjčenou na delší dobu, než by tomu tak bylo v městské knihovně. Dostalo se mi tak jedinečné příležitosti nahlédnout do upraveného výtisku textu samotnou autorkou. Dotisk nejspíše projde opět několika změnami.

V kolínské knihovně se nachází ve dvou výtiscích – jeden nalezneme v oddělení pro dospělé, druhý je uložen v regionálním oddělení. V obou odděleních si můžete knihu vypůjčit absenčně – tedy si ji vzít s sebou domů.

Podle informací od ochotných knihovnic z kolínské knihovny byla kniha vypůjčena celkem 38krát k dnešnímu dni (26. 4. 2018). První výpůjčka proběhla v roce 2009. Od knihovnice jsem dostala informaci, že kniha byla do regionálního oddělení umístěna až později, a proto se v oddělení pro dospělé půjčovala častěji. Dalším důvodem je prý fakt, že lidé regionálního oddělení navštěvují pouze tehdy, pakliže nenajdou svoji knihu v oddělení pro dospělé. Někteří občané Kolína údajně ani o tomto oddělení nevědí, jiní jsou, podle slov knihovnice, líní vyšplhat schody do prvního patra.

Změny, které nastaly v druhém vydání, jsou většinou pravopisného charakteru. Podle slov autorky byl během korektury přibližně na třech místech pozměněn smysl celé věty, například hned v úvodu knihy, a proto se Sirotková rozhodla pro druhé vydání.

Nový dotisk knihy bude rozšířen – k *Říkali mi Sisi* bude přidán *Rodokmen duše* (tedy román *Říkali mi Sisi* sloučí s *Rodokmenem duše*, který je považován za 2. díl volného cyklu). Některé kapitoly knihy dále plánuje autorka rozšířit.

⁵⁴ Tamtéž, s. 68.

Paní Sirotková byla Sisi uchváčena již v dětství. Byla pro ni ženou, která se všemu vymykala, byla svá a hlavně byla princeznou, což je pro malé slečny splněný sen. V knihách, které se věnovaly životu Sisi, se podle autorky nachází mnoho polopravd, a proto se Sirotková rozhodla ji představit pomocí regresivní terapie v pravém světle. Pro samotnou autorku znamená hlavní hrdinka nešťastnou ženu, ženu, která se měla narodit o pár desítek let později.

Autorka odhalila některé historické nesrovnalosti například v oblasti stravování císařovny. Z některých historických pramenů se dozvídáme, že císařovna trpěla poruchou příjmu potravy – někteří autoři ji dokonce označují jako první známou anorektičkou. Je fakt, že Sisi si chorobně hlídala svoji postavu – denně si brala míry a zapisovala si je do zvláštní knihy. Váhu si kontrolovala dokonce 3x denně.

Autorka se vydala do Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a sjednala si zde schůzku s doktorem Nešporem, který se zabývá léčbou závislostí. Víme, že Sisi milovala sport – denně se sportu či cvičení věnovala až osm hodin. Plavala, cvičila gymnastiku a úplně zbožňovala jízdu na koních. V tu dobu to nebylo příliš obvyklé, že by žena jejího postavení tolik sportovala. Jelikož se sportu věnovala opravdu aktivně, je podle pana doktora nesmysl, aby to zvládala bez toho, aniž by se normálně stravovala. Sisi měla rozhodně zajímavé stravovací návyky – milovala sladkosti, nestolovala s ostatními, vybírala si svoje potraviny, dokonce měla svoje vlastní kuchařky.

Podle dr. Nešpora však rozhodně díky korzetu nemohla mít v pořádku střeva. Při zašněrování do korzetu měl její pas úctyhodných 47 cm. Proto Sisi užívala projímadla a cucala železité bonbony, jak je patrné z dokumentů v archivu Pražského hradu.

Jutta Wellmannová se v knize *Tajemství císařovny krásy* popisuje různé diety, půsty a stravovací návyky císařovny. Jsou zde dokonce uveřejněny některé z receptů na udržení si štíhlé linie, využití přírodních prostředků pro udržení krásy apod. Autorka pátrala v archivech a své objevy pak srovnává se současnou lékařskou praxí.

Sbírání informací a materiálů v archivech, pročitání životopisů a deníků a cestování na místa, kde císařovna Sisi pobývala, zabralo spisovatelce dlouhých deset let. Pro tuto knihu použila i naprosto ojedinělý zdroj informací, a tím byla zpověď ženy, která se v minulém životě poznala jako Sisi. Tímto způsobem mohla autorka vyobrazit přesně tu Sisi, kterou nalezneme v knize, ale také tu, kterou mohla doopravdy být. Zároveň autorka upozorňuje čtenáře, že nechce nikoho přesvědčovat o existenci těchto jiných životů. Médiem v regresní

terapii byla autorčina přítelkyně léčitelka Marcela Krušinová a pacientka zůstala v anonymitě.⁵⁵

Je patrný rozdíl mezi regresní terapií a hlubinnou regresní terapií. Regresní terapii se v dnešní době věnuje kde, kdo – terapeut, psycholog. Při regresivní terapii vás terapeut navrácí do minulosti vašeho života, avšak končí v prenatálním vývoji. Hlubinná regresní terapie jde mnohem dál. Přes prenatální vývoj vás dovede do minulých životů, které jsou podle lidí, kteří tuto metodu uznávají, řetězově provázené. V minulých životech se pak pohybujeme prostřednictvím nějakého osobního problému, či pocitu. Např. navštívím-li terapii s tím, že mám strach z uzavřených prostorů, terapeut se pokusí o odhalení situace v některých z mých minulých životů, která vedla k tomuto mému neopodstatněnému strachu v současném životě. V ČR se hlubinné regresivní terapii věnuje Marta Foučková, která zde i dodnes přednáší. Její kamarádkou je právě výše zmíněná Marcela Krušinová (alias „Léčitelka“ ze *Sisi – rodokmen duše*).

Tato kniha je členěna do šesti kapitol podle životních etap císařovny. Každá kapitola obsahuje několik podkapitol, které mají v názvu jméno měsíce a rok, kdy se děj odehrává.

V úvodu autorka píše, že o životě císařovny Sisi bylo napsáno již mnoho knih, ale žádná se téhle nepodobá. Zde čtenář nalezne na Sisi úplně jiný pohled. Pohled, který nám zprostředkovává samotná Sisi, takže je zde použita podle gramatické osoby ich-forma. Sisi je vypravěčem a zároveň je součástí příběhu, a tedy můžeme říct, že podle narativní roviny je vypravěč intradiegetický. Podle vztahu k příběhu je vypravěč homodiegetický – to znamená, že zde vypravěč vystupuje jako protagonista. Příběh poprvé odkrývá nitro vypravěčky a ukazuje její city a vztahy k manželovi, dětem, ostatním rodinným příslušníkům, přátelům i nepřátelům.

První podkapitola nese název Březen 1838, kdy je Sisi ještě malé nemluvně, ale již v tomto útlém věku nás nechává autorka nahlédnout do myšlenek a pocitů postavy. Již v další kapitole zjišťujeme, jaký Sisi měla charakter. Nenechat na sobě nic znát, nosit většinu života masku a nedávat nikomu najevo své pocity. Už v mládí působila navenek nebojácně až nerozumně, ale vnitřními monology čtenáři prozrazuje, jaký má strach. Sisi je nám v této knize předkládána jako neuvěřitelně citlivá žena, což můžeme pozorovat hned u její první lásky, kterou měla zakázanou. Ani zde neřekla dotyčnému, co k němu cítí a po jeho smrti toho moc lituje a prožívá první velké zklamání. Možná se zde poprvé projevil její psychické problémy, kdy z žalu uzavírá do sebe, truchlí a odmítá jíst.

⁵⁵ Informace od Soni Sirotkové.

Srpen 1853 je v knize pro Sisi dobou, kdy musí učinit své nejtěžší rozhodnutí, které ovlivní celý děj. Jednou už nám byla předložena informace, že byla Sisi mužem odmítnuta, a z toho důvodu chce odmítat všechny nabídky k sňatku, zůstane po celý život svobodná a volná a bude cestovat s otcem. Sestře Heleně nezáviděla zasnuby ani tchýni. Vztah s tetou Sofií je popisován jako chladný a nepříjemný hned od prvního setkání a Sofie nejeví žádné city ke svým neteřím a své sestře. Vysoké postavení arcivévodkyně dává silně najevo po většinu života a ví, že z ní mají všichni respekt a i strach. Sisi se sestrou zde poznaly zbytek rodiny, který je moc dobře nepřijal, neproběhla žádná vřelá přivítání a o citech se nedá mluvit. To už mohl být pro Sisi první náznak toho, že zde nevzniknou žádná velká rodinná pouta, která byla zvyklá pociťovat od své rodiny.

Hlavní hrdinka je líčena jako velmi sebekritická. My o ní víme, že po celém světě proslula svou výjimečnou krásou. Avšak ona na sebe nahlížela velmi kriticky hlavně v oblasti vnějšího vzhledu, věděla o sobě, že nemá hezké zuby. Nepřišla si dostatečně krásná, i když všichni obdivovali její dlouhé krásné vlasy, které dodnes k postavě císařovny neodmyslitelně patří. Čím je naše hlavní hrdinka starší, tím více jí začíná být jedno, co si o ní kdo myslí. V té době konečně začíná využívat své přednosti (především vzhled) a vysoké postavení ve svůj prospěch, aniž by brala ohledy na někoho jiného, než byly její děti a ona sama.

Bohužel kvůli své velké citlivosti nedokázala dlouho přenést přes srdce to, že jí manžel podvádí. I když jí všichni uklidňovali, že v těhotenství je normální, že si muž v takovém postavení najde milenkou, protože se potřebuje vybouřit, aby měl lehčí hlavu při císařském rozhodování. Sisi to však viděla jinak. Většina oddaných a naivních manželek, by pro císaře vypustily i duši a chovaly se dál poslušně, ale ona se se svým zklamáním nemohla dlouho vypořádat. I přes všechny křivdy, kterými se na ni v tomto příběhu manžel dopustil, mu dokázala odpustit a mít ho skutečně ráda.

Zdá se, že Sisi předběhla svou dobu a nikdo pro to neměl pochopení. Ani pro její vegetariánství, později veganství. Je zmiňována jako první anorektička. Sisi v knize řeší stejné problémy jako ženy současnosti. Raději by vedla poklidný život chudších lidí, kde by ona zastupovala roli matky a ženy v domácnosti a její manžel byl řemeslníkem bez majetku. Bohužel se rozhodla pro život pod ostrým dohledem své tchýně a ostatních lidí, kde hlavní roli hrálo vystupování, chování, vzhled, správná rozhodnutí a hlavně poslušnost, pevně nastolená pravidla a každodenní rozvrh, který nesměla porušit. Jako matka chtěla dát svým dětem vše, co mohla. Místo mateřské lásky a výchovy však dostaly císařské geny, tvrdý řád a neoblomnou babičku, která se je snažila držet co nejdál od matky.

Autorka popisuje svou postavu Sisi jako velkou milovnici koní a jezdeckví, což jí dodává nejvíc sebevědomí, protože je v tom opravdu velmi dobrá. Je to její jediné oproštění od neuspokojivé reality. V tréninku je na sebe velmi tvrdá a postupně na sebe začíná být tvrdá i v jiných životních směrech.

Knihy byla vydána v roce 2008 a v roce 2010 byla vyprodána. Za tyto dva roky se prodalo čtyři tisíce kusů. Již tři roky je v procesu vydání překladu *Říkali mi Sisi* v Německu.

3.2.5. Sisi – interpretace

Sama autorka v úvodu Sisi říká, že než ji začala psát, sbírala materiály neskutečných deset let, protože chtěla, aby život Sisi zachytila skutečně do každého detailu. Objevila i několik desinformací, o kterých píše někteří autoři, které život císařovny rovněž uchvátil:

„Materiál jsem sbírala po dlouhých deset let v archivech, studovala životopisy, deníkové záznamy a cestovala na místa, kde Sisi pobývala.“⁵⁶

Jak jsem uvedla výše, jde ovšem především o román aktraktivizační, který dobové reálie používá k představení současných problémů. Některé z nich se pokusím nastínit na následujících řádcích:

Tchyně jako personifikace nového řádu

Náročné požadavky, které jsou na mladou císařovnu kladeny, jsou personifikovány v osobě tchyně. Sisi ví, že pro svoji tchyni je jen dárkyně vnoučat. Pro svou tchyni ale není stále moc dobrá, neustále ji kritizuje za její vystupování na veřejnosti. Malý zlom nastává v momentě, kdy jí Sofie asistuje při porodu prvního dítěte a Alžběta si myslí, že by je tato událost mohla sblížit. Ovšem mýlí se, protože matka císaře na ni zůstane být zlá až do svého posledního výdechu.

Manžel jako personifikace nenaplněných představ o štěstí

Jak jsme již výše uvedli, hned v úvodu knihy je vylíčen první Sisin vztah s mužem. Jeho ztráta jí poznamenala na celý život a neustále se k ní vrací. Byla ve velmi nízkém věku, a proto se můžeme domnívat, že ji to tolik zasáhlo. V té době se začínají objevovat její první psychické potíže a problémy s předstíráním nemoci a nedostatečným příjmem potravin.

⁵⁶ SIROTKOVÁ, Soňa. *Říkali mi Sisi: (vyprávění minulého života)*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-197-7. s. 6.

V podstatě se můžeme domnívat, že si vinu jeho smrti dávala sama sobě a chtěla se tím nějakým způsobem potrestat. Lituje toho, že jejich láska nemohla být naplněna, ale také toho, že mezi nimi nikdy nedošlo k fyzickému kontaktu.

Postava Franze Josefa je v knize hodnocena prostřednictvím hlavní hrdinky velmi kladně. Je vyzdvížena jeho uměřenost, smysl pro řád, neustálá upravenost, a zároveň strojenost pro hrdinku nepochopitelná, kterou si žádá jeho úřad. V podstatě to velmi obdivuje, avšak nechápe to, protože ona sama taková není. Když se dozvídá, že si ji chce Franz vzít za ženu, děsí ji představa, co vše se od ní očekává, co všechno se bude muset naučit, čeho všeho se bude muset vzdát. I přesto k sňatku svoluje, protože ji Franz nějakým způsobem imponuje, i když ji do sňatku v podstatě tlačí matka, sestra i Sofie, která je matkou Franze. A v podstatě si říká, že takovou nabídku nesmí odmítnout. Avšak její pocity se v ní mísí, ví, že to musí udělat, že se to od ní očekává, avšak velmi ji to vše nové děsí:

„Musím být rozumná. Musím se vdát. Musím být císařovnou.“⁵⁷

Hrdinka se provdala za císaře, avšak toužila po běžném rodinném životě, kdy se bude moci starat o své děti a manžel nebude mít tolik povinností. Touží pouze po tom, aby mohla být jen s ním a nemusela se o něj dělit s jeho povinnostmi. I přes všechny manželovy nevěry si ho snaží nadále udržet, protože k němu cítí lásku. Snaží se mu být dokonalou ženou, možná právě proto je tak sebezaujatá vlastním vzhledem. Bojí se, že ji přestane milovat, a proto drží striktní diety, často sportuje a věnuje se péči o pleť a vlasy. Postupně pozorujeme vývoj hrdinky ve vztahu k manželství. Postupně si začíná užívat materiálu, které jí přináší její vysoká pozice a snaží se ze sebe alespoň zvenčí udělat dokonalou císařovnu. Postupně přichází na chuť šperkům. Uvědomuje si, že musí být pro manžela dokonalou ozdobou. Moc dobře ví, že nikdy s manželem neprožije obyčejné štěstí, protože manžel má své povinnosti a musí je plnit, od ní se také očekává určitý vzorec chování. Ona se s tím však nikdy nesrovná, a proto nikdy nedosáhne ke štěstí.

I když naše hrdinka svého muže milovala, nedokázala s ním být šťastná. Již Aristoteles říkal, že žena trpí přirozenou nedostatečností. Julien Benda se o vztahu mezi mužem a ženou vyjádřil takto: „Tělo muže má smysl samo o sobě, bez vztahu k tělu ženy, kdežto tělo ženy smysl nemá, nepředstavíme-li si zároveň muže. Muže lze myslet bez vztahu k ženě. Ale ženu nelze myslet bez vztahu k muži.“⁵⁸

⁵⁷ Tamtéž, s. 35.

⁵⁸ BEAUVOIR, Simone de a Jan PATOČKA. Druhé pohlaví: výbor. Přeložil Josef KOSTOHRYZ, přeložila Hana UHLÍŘOVÁ. Praha: Orbis, 1966. Malá moderní encyklopedie (Orbis). s. 10.

Zda-li existovala nějaká reálná šance, aby mohla Sisi z manželství odejít, se můžeme jen domnívat. Věděla, jaká je její pozice. Také tušila, že bez svého manžela by se nedostala až na post císařovny. Jenže ona se s touto rolí nikdy příliš nesžila. Své pozice si v podstatě užívá až v pozdějším věku. Se sňatkem o mnoho přišla, ale mnoho věcí také získala a musela si toho být dobře vědoma.

Beauvoirová ve své knize *Druhé pohlaví* hovoří o možnostech ženy, která je dosud svobodná a srovnává ji s vdovou či mužem. Tvrdí, že všichni mají stejné možnosti, avšak když se žena provdá, stane se nástrojem v rukou manžela.⁵⁹

Alžběta se však sňatkem nestala tak úplně loutkou v rukou svého muže, nýbrž se musela podřizovat dvoru, společenskému očekávání a příkazům své tchýně Sofie.

Beauvoirová na jiném místě ve stejné knize hodnotí vztah muže a ženy a říká, že muži touží po ženách nejen proto, aby je měli, ale také proto, aby jimi byli uznáváni. Jedině žena je prý schopna muže chápat objektivně.⁶⁰

Dalším tématem ve vztahu muže a ženy je cizoložství. Beauvoirová nás upozorňuje na to, že dokud bude existovat manželství, bude tu s ním ruku v ruce i cizoložství.⁶¹

S tematickou rovinou souvisí i destinace, do nichž je děj románu umístěn. S Vídní je spjat především František Josef, avšak Sisi se mnohem více líbí v Maďarsku, ráda z Vídně uniká i k moři. A to velmi často.

Péče o děti

Dalším tématem románu je péče o děti, kde autorka ztvárňuje situaci matky-šlechtičny s reprezentačními povinnostmi. Hrdinka velmi trpí tím, že si její děti vzala do péče její tchýně. Chtěla by je vidět častěji než jednou týdně na hodinu. Jak jsme si již výše ukázali, děti velmi milovala (a to nejen své). Císařova matka neustále kritizuje způsob výchovy, kterých byla Sisi vychovávána, a tudíž nechce, aby je Sisi vychovávala sama. Ona tomu však nerozumí, protože prožila krásné dětství.

S přibývajícím věkem hlavní hrdinky může čtenář shledat, že se změnil i vztah císařovny ke svým dětem, který je ovlivněn ztrátou jednoho z nich. Nevěnuje jim již tolik pozornosti, bojí se je příliš milovat, aby pak nezažila další zklamání, kdyby přišla o další. Smrt dítěte byla v 19. století mnohem běžnější záležitostí, než je tomu nyní a s motivem úmrtí

⁵⁹ Tamtéž, s. 45.

⁶⁰ Tamtéž, s. 115.

⁶¹ Tamtéž, s. 121.

dítěte se nesetkáváme pouze na jednom místě v knize. V knize je smrt vlastního dítěte líčena jako událost, z které se hrdinka do konce svého života nesrovnala a neustále si ji dávala za vinu. Možná proto ji tak lákala a bavila práce starat se o nemocné.

Děti jsou z této perspektivy zároveň zrcadlem pro hlavní hrdinku. Zajímavou postavou románu je Alžbětín syn Rudolf. I u něho můžeme pozorovat určité psychické problémy a sklon k alkoholismu. Vede bouřlivý život, plný povrchních radovánek s prostitutkami, často se o něm píše v novinách a z důležitosti své pozice se snaží dostat tak, že se velmi často opijí. Můžeme se jen domnívat, jaký podíl na jeho psychickém stavu má jeho matka Sisi, která ho nechala na výchově tchýni a raději cestovala, než by se o něj starala. Rudolfovi je celý dvůr i hodnoty, které přináší, k smíchu a snaží se od toho oprostit po svém. Rudolf nakonec ukončí své trápení a zastřelí se. Když se tuto novinu dozvídá císařovna, ještě více se stáhne do sebe, do konce života již nosí jen tmavé barvy a neustále si vyčítá již druhou smrt svého dítěte.

Naši postavě se vstupem do manželství otevřel úplně nový svět. Pro někoho jiného by to mohla být výhra v loterii, ona se s tím však nedokázala vypořádat. Manželstvím získala určitá práva, avšak určité věci, které jí nebyly příliš po chuti, pro ni vyplývaly jako povinnosti. Očekávalo se od ní, že porodí císaři syna. Avšak ona o děti chtěla i pečovat, nejen je rodit, ovšem o tuhle funkci ji připravovala Franzova matka Sofie. Zřejmě se bála, že by je vychovávala tak, jak byla vychovávána sama.

Sebeodcizení

Sisi zažívala krásné dětství, často bývala středem pozornosti, byla poněkud nespoutaná a spoutanost od ní ani nebyla vyžadována. V knize můžeme pozorovat vztah k jejímu otci, který ji brávil na zábavy, kde se pilo, a rozhodně se nevyžadovala žádná strojenost. A to si Sisi velmi užívala. Tento fakt může odrážet skutečnost, že se jí nikdy pořádně nepodařilo přijmout život manželky rakouského císaře. Očekávala od života něco jiného a život jí to nepřinesl. Po celý život se nedokázala se svou pozicí ve společnosti pořádně ztotožnit, a proto po celý svůj život někam utíkala, často cestovala, skrývala se před svými povinnostmi.

První procitnutí přichází, když je povinna vzdát se všeho německého a přijmout věci rakouské. Avšak nikdy tak neučinila zcela, v srdci zůstala Němkou. Od její pozice se očekávalo, že se bude chovat povýšeně a nadřazeně, avšak toto chování bytostně nenáviděla a nechtěla taková být. Ani to neuměla a na ostatních lidech z jejího okolí jí to přišlo velmi odpudivé. Pociťovala svoji slabost, kterou nechtěla dávat na odív před osobami, které to od ní očekávaly. Postupně se odnaučila dávat na sobě znát jakoukoli slabost. Jak jsem již výše

uvedla, materiálně se stala císařovnou, avšak v hloubi duše se snažila zůstat taková, jaká byla. Čili jinak řečeno, na oko se tvářila, že přijímá svůj úřad a vše, co přináší, avšak v hloubi duše se s ním neztotožňovala. V jedné části knihy se autorka zmiňuje o tom, že se hlavní hrdinka rozhodla celému dvoru dát své tělo, avšak duši si ponechat a zůstat taková, jaká byla před sňatkem a před povinnostmi, které se od ní očekávaly. Možná je toto moment, který nám ukazuje na to, proč se tak striktně starala o svůj vzhled – o vzhled svého těla, který byl první patrný při jejím pobytu ve veřejném životě. Na oko mohla působit jako distingovaná dvorní slečinka, avšak vnitřně zůstávala dívkou, která tančila a zpívala na zábavách.

Společnost lidí od dvora ji nevyhovovala, raději si udržovala vztahy s prostými služebníky. Vadila jí představa, že její život je nyní na očích všem lidem. Během prvního těhotenství se pozvracela během mše a zde si uvědomila, že jak ji všichni sledovali během této ne úplně chvályhodné aktivity, budou jednou všichni sledovat i její smrt. Do konce života už nebude sama sebou a nebude si moci dělat, co se jí zlíbí. Zde můžeme jen odhadovat, zda právě tento moment neodstartoval její četné deprese. Proto se možná naše hrdinka tak ráda projížděla na koni, protože to brala jako jakousi formu úniku z každodenní reality. Zde opět můžeme pozorovat určitou paralelu s dnešními ženami – řídí automobily, chodí cvičit, běhají, sportují a nebojí se to dělat samy, aby si u toho vyčistily hlavy. Avšak Sisi nebyla nikdy sama. Neustále ji někdo doprovázel.

Hlavní hrdinka je velmi vzpurná, očekává se od ní dodržování etikety, kterou tak ráda porušuje v rámci svého blaha, i když ví, že ji ostatní odsuzují. V knize je tento aspekt popisován prostřednictvím drobných situací. Příkladem je odložení rukaviček během večeře, které odloží po tom, co jí z nich několikrát vypadne příbor.

Autorka líčí honosnost hostin u dvora a bohaté večeře, které jsou vlastně jen naoko pompézní, ale nefungují zde mezilidské vztahy. Hlavní postava si přijde na dvoře jako nevitáný host a o všech dámách u dvora říká toto:

„Kdyby měly v očích žihadla, byla bych už dávno po smrti.“⁶²

Sirotková se dále zaměřuje na znázornění toho, jak se císařovna od velmi nízkého věku zaměřovala na svůj vzhled, a jak, jako téměř každá žena, se svým vzhledem nebyla příliš spokojená. Zaměřuje se na jednotlivé tělesné detaily a na sebekontrolu. Příkladem je popis frustrace hlavní hrdinky ze svých zubů, které podle autorky byly žluté, a proto se příliš neusmívala. Nechtěla být středem pozornosti ostatních lidí, nebylo jí to příjemné. O tom nám

⁶² Tamtéž, s. 67.

autorka vypráví na místě, kdy popisuje první tanec s Franzem Josefem, z kterého je její matka velmi nervózní a dost možná proto si Sisi tanec zpočátku moc neužívá. Tanec si začne užívat na místě, kdy na ní přestane být tolik vidět a roztančí se okolo nich i jiné páry. Dle mého názoru zde můžeme sledovat problém s nízkým sebevědomím, kterým v dnešní době trpí velké procento žen. Stále vidáme v televizi, v časopisech, ve filmech a na internetu krásné ženy, avšak toto není realita – jsou krásné, protože jsou upravené, silně nalíčené, nebo dokonce upraveny počítačem. Normální žena se pak dostává do nepříjemných stavů a touží vypadat jako ony. Mladá děvčata končí v nemocnici s poruchami příjmu potravy. Ideál ženské krásy je dnes nastaven módním průmyslem a bohužel není v mnohých případech příliš reálný.

Charita

Postava Sisi se charitě věnuje nejen z povinnosti, jak se to očekávalo od žen jejího postavení. V knize se popisuje, jak ji rozhodila návštěva muže z Krušných hor, který vyprávěl o bídě místního obyvatelstva a zmínil se i o tom, že jejich děti nemají co k jídlu.

Sisi se snaží pomáhat druhým, navštěvuje ústavy a snaží se zde starat o děti. Zde je vyzdvížen aspekt prosociálního citění a humánnosti. Nejradši by si všechny děti ze sirotčince vzala k sobě a starala se o ně. Vývoj postavy můžeme sledovat v místě, kde dříve chtěla zachránit všechny (i cizí) děti a později nebyla schopná se postarat ani o své vlastní.

Slabosti a závislosti

Jak bylo již výše představeno, v románu jsou historické události líčeny z perspektivy dnešní ženy. Postava Sisi se potýká s životní deziluzí často podobným způsobem, jako to činí dnešní ženy. Důležitým tématem knihy jsou proto také závislosti. Sisi se utíká například ke kouření. V románu je popsáno, jak začala kouřit, avšak kouření jí způsobovalo chronický kašel a nebylo pro ni příliš vhodné. Kouření praktikuje velmi často, zvláště když je nervózní nebo má z něčeho stres. Pomocí cigaret uniká z těžkosti reality.

Začíná se také více separovat od lidí, což jí dělá velmi dobře. Můžeme se jen domnívat, zda naše hrdinka a zároveň císařovna netrpěla sociální fobií. Proto se mohla stranit i společným večeřím, kde se po začátečních etiketních faux pas, raději nenajedla a nechávala si od služebné nosit tajně jídlo do pokoje.

Sebevědomění

Pro své okolí se stává Sisi neustále si stěžující ženou, protože lidé moc nechápou, jak si žena v její pozici může tak zoufat a být nespokojená. S přibývajícimi léty můžeme sledovat i duševní vývoj hlavní postavy. Postupně se začne bouřit proti pravidlům dvora a začne se více projevovat, již se nebojí, jak její okolí bude reagovat. Postupně si dodává odvahy a dostává se do první slovní potyčky s tchyní. Už si od ní nechce nechat všechno líbit. Znovu se pokouší získat do péče své děti.

S rostoucím sebevědomím pozorujeme i její angažovanost v politických otázkách, i když politiku nemá vzhledem ke svému postavení příliš v lásce. Politika ji okrádá o rodinný život. Využívá svých ženských zbraní i znalosti cizích jazyků a stává se z ní výborná diplomatka. To se ovšem zase přiči některým postavám.

Další nárůst sebevědomí sleduje v momentě, kdy začne být císařovna nevěrná. Pociťuje stejné pocity jako dnešní ženy, na jednu stranu si své chování vyčítá, avšak na stranu druhou se jí líbí zájem od muže, který jí císař tolik nevěnoval. Najednou je žena dvou mužů a užívá si to. Tvrdým jezdeckým tréninkem si zdokonalila postavu, a i když ví, že již není nejmladší, dokáže konečně ocenit své tělo:

„Nejradši bych nikam nešla. Jen bych tu stála a kochala se tím skvělým odrazem v zrcadle. Nemám potřebu se předvádět. Sobě jsem dokázala, že nejsem tak bezvýznamná a nedokonalá, jak se ve mně snažili vyvolat.“⁶³

Terapie

V dnešní době je moderní vyhledávat pomoc psychologa, když ve svém životě dojdete k bodu, kdy už nevíte, co se svým životem. I naše hlavní hrdinka vyhledává odbornou pomoc, a to u samotného Sigmunda Freuda. Ten ji uvede do hypnózy a Sisi se během ní podívá do budoucnosti. Tento motiv je velmi důležitý z hlediska autorkou praktikované regresní terapie, o níž jsem se již zmínila.

Shrnutí

Postava Sisi tedy v knize řeší problémy, které řeší v dnešní době ženy neustále – rozpor mezi očekáváním a realitou. Můžeme tedy říci, že do postavy Sisi projektuje dnešní ženu. Většina emočně založených žen si plánuje svůj budoucí život a bohužel ne vždy to vyjde

⁶³ Tamtéž, s. 193.

úplně podle jejich představ. Situace, v kterých se vyskytla Sisi, jsou pro dnešní čtenářky jistě přitažlivé i tím, že se v nich poznávají. Dnešní ženy utíkají z reality nefungujícího manželství v náruč jiného, cestují, aby poznaly jiné kultury a společnosti, neustále se sebezdokonalují (ať pracovně či jiným způsobem). Ne vždy jim život přináší to, co by od něj očekávaly. Spousta dnešních žen sáhne po alkoholu, často kouří či skončí na antidepresivech stejně tak, jako naše hlavní postava.

Ženy dnes ovšem mohou řídit automobily, volit a někteří muži naopak zůstávají na rodičovské dovolené a starají se o děti, aby ženy mohly nadále úspěšně pracovat. Moderní žena má tedy mnohem více možností než žena z doby minulé. Její role se však již od nepaměti nezměnila – na svět přivádí děti, tedy své potomky.

Jako další spouštěč Alžbětinych depresí můžeme uvést nevěru jejího manžela, která je v románu představena očima hlavní hrdinky. Po šokující události se hrdinka uzavírá do sebe, odmítá jídlo a začíná simulovat nemoci. Hrdinka pocítuje hluboké odcizení. Připadá si ponížena vším tím, co kvůli manželství absolvovala.

Tyto, i další nástrahy Sisiina života, jsou pro čtenářky – ženy – stále aktuální. Ženy stále dokola řeší lásku, rodinu, kladou důraz na svůj zevnějšek, chtějí být vnímány jako úspěšné po mnoha stránkách, ale hlavně být šťastny bez ohledu na to, v jaké žijí době. Přesně tak, jako tomu bylo u naší hrdinky – císařovny. Všechny výše zmíněné parametry způsobují to, že Sirotkové stěžejní dílo, není pouhým obrazem císařovna života, ale každá čtenářka se v jakémkoliv problému s hlavní hrdinkou ztotožní, nebo alespoň chápe, proč tak Sisi jednala a co ji k tomu vedlo.

3.2.6. Sisi – Rodokmen duše

Útlá knížečka je volným pokračováním na příběh *Říkali mi Sisi*, ale není to historický román a není psána románovou formou. Jedná se o literaturu faktu psanou podle výpovědi léčitelky Krušinové a ženy, která podstoupila u léčitelky regresní terapii (viz. kapitola 6). V jednom ze svých mnoha minulých životů se poznala jako císařovna Sisi. Dílo je tedy ukázkou všech minulých životů Sisi, je to příběh života jedné duše, který začal v Atlantidě a zatím končí v přítomnosti.

Tato kniha se nachází v oddělení pro dospělé v kolínské knihovně, první výpůjčku datují knihovnice k roku 2016. Od té doby byla vypůjčena celkem třikrát.

Kapitoly jsou zaznamenány pouze ze dvou sezení ženy u léčitelky a několika sezení hlavní hrdinky s manželem v rámci její duchovní cesty, kde se naučili, jak se správně uvolnit,

aby se člověk mohl podívat do svého podvědomí. Manželé zjistili, že spolu nejsou poprvé a jejich duše se potkaly už několikrát v minulých životech. Jelikož se některé postavy v knize objevují vícekrát, tak je autorka pro lepší orientaci čtenáře označila číslem.

Pojem podvědomí poprvé představil francouzský filozof, fyzik a matematik René Descartes.⁶⁴ V dnešní době se s pojmem běžně setkáváme v psychologii. Lidem, kteří se alespoň částečně orientují v oboru psychologie, se ve spojitosti s podvědomím okamžitě vybaví Sigmund Freud. Podvědomí je v dnešní době poměrně rozšířený pojem a psychologové jím označují nevědomí. Schmidbauer definuje podvědomí takto: „*celek duševních procesů, které probíhají mimo vědomou pozornost.*“⁶⁵ To znamená, že my o procesech, které zde probíhají, opravdu nevíme, avšak je zde uloženo velké množství informací – přes vzpomínky, přes pocity, až k podprahovým vjemům. Podvědomí ovlivňuje naše nálady, a proto se nám někdy stává, že jsme smutní, aniž bychom věděli proč, nebo naopak se radujeme bez nějakého vnějšího podnětu.

V našem podvědomí jsou ukryty vzpomínky a události, které jsme prožili například i v prenatálním stádiu, jako kojenci nebo dokonce v jednom z našich minulých životů, o kterých nemáme ani tušení, že proběhly. Podvědomí také může fungovat na principu přehlceného vědomí, tedy tak, že věci, které děláme již automaticky, řídí právě ono.⁶⁶

Proč se naše duše neustále vrací na tento svět v jiné fyzické podobě? Je to například proto, že máme k nějakému rodinnému příslušníkovi, jinému člověku závazek, něco jsme v minulém životě nepochopili nebo neudělali správně, a tak to musíme v dalších životech napravit. Také to může být pouto lásky, které nás táhne zpět. Například pakliže naše láska nebyla naplněna v životě minulém, může být naplněna v našem současném životě, nebo dokonce v některém z našich budoucích životů. Odpověď na tyto a další problémy nám může pomoci odhalit regresní terapie, při níž se můžeme při plném vědomí vrátit v myslí do dětství, ale také mnohem dál, než bychom sami očekávali. Ojedinelé nejsou ani vzpomínky na prenatální stádium jedince.

⁶⁴ Co je to podvědomí? | FACE the Fear. *FACE the Fear* [online]. Dostupné z: <http://facethefear.blog.cz/1301/co-je-to-podvedomi>

⁶⁵ SCHMIDBAUER, Wolfgang. Psychologie. *Psychologie: Lexikon základních pojmů*. Praha: Naše vojsko, 1994, ISBN 80-206-0459-6. s. 93.

⁶⁶ Vědomí, nevědomí, pozornost. *Studium psychologie* [online]. Copyright © 2016 Všechna práva vyhrazena [cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <http://www.studium-psychologie.cz/obecna-psychologie/4-vedomi-nevedomi.html>

Hlavní hrdinku knihy nazvala autorka pracovně Sofií, jelikož její jména ve spoustě jejich minulých životů začínala právě na písmeno S a Sofie byla její přezdívka ze školy.

Knihy by měla být odpovědí na to, proč byla císařovna Sisi taková, jaká byla, a regresní terapie odpovědí pro Sofii, proč zažívá nějaké věci, proč má takové bolesti a proč před ní stojí takové překážky a propasti.

Sofie nechtěla nahlédnout do minulých životů z důvodu, že by si myslela, že je Sisi, ale kvůli zdravotním problémům a pro zvědavost. Už v mládí cítila, že ji a Sisi něco spojuje, ale na místech, kde císařovna žila, ji upoutal jen jezdecký bič a sedlo. Díky tomu si myslela, že v minulém životě byla jen štolbou v císařské stáji.

Sofii často píchá v hrudi u srdce. To je prvním znamením, že v jiném životě byla probodnuta. Ve stejném místě, kde měla nůž zabodnutý i Sisi. Toto a mnoho dalších spojitostí dovedlo hlavní hrdinku a léčitelku k myšlence, že by mohla být Sofie v jednom ze svých mnoha minulých životů císařovna Sisi.

Existence této knížky dokládá, že nejvýznamnější román Sirotkové úzce souvisí s autorčiným zájmem o terapii. Kniha je zajímavým dokladem biblioterapeutické literatury

3.2.7. Markéta Přemyslovna – Česká princezna na trůně dánském

Tato kniha je autorčinou nejúspěšnější s ohledem na počet čtenářů, kteří se rozhodli pro vypůjčení této knihy v kolínské knihovně. Vypůjčit si ji zde můžeme od roku 2011, tedy za 7 let, během kterých ji můžeme nalézt v regálech knihovny, byla vypůjčena celkem 70krát.

Na úvod bych chtěla upozornit, že tato kniha se liší od *Říkali mi Sisi – Vyprávění minulého života*, jelikož zde autorka neuplatňuje metodu regresní terapie. Avšak nápad na román vznikl, když autorka navštívila útroby Pražského hradu a představila si, co by se dělo, kdyby se vrátila v čase. O nápadu na román se budu ještě níže zmiňovat.

Většinou jsou zde ženské postavy popsány jako krásné, bojovné, sebevědomé ženy, které vědí, co chtějí ony samy i muži. Ale najdeme mezi nimi i naivní romantičky, které se v průběhu děje smíří s tím, že nic není tak krásné, jak si vysnily, neprůbojné ženy, zcela podřízené mužské vládě. Velkým motivem je zde otázka manželství. „*Neprovdaná žena totiž není nic.*“⁶⁷

Několikrát je v knize zmiňován fakt, že se děj odehrává v době, kdy svět patřil mužům a ženy byly hlavně jejich ozdobami bez práva na své vlastní rozhodnutí nebo na svůj vlastní

⁶⁷ SIROTKOVÁ, Soňa. *Markéta Přemyslovna: česká princezna na trůně dánském*. Praha: Petrklíč, 2011. ISBN 978-80-7229-274-5. s.22.

názor. „*Jsem ovšem žena a rozhodla jsem se psát o mužích, ženách a slavných dnech svým způsobem. A to je přinejmenším troufalé, protože tohle je svět mužů, jak často říkala ta, o níž můj příběh je.*“⁶⁸

Druhý historický román Soni Sirotkové vypráví o životě a cestě české princezny Markéty Přemyslovny, která se stala dánskou královnou Dagmar. Autorka nám představuje příběh skrz Annu, rytířskou dceru z Craloupské tvrze, pro nás dnes známé jako Kralupy nad Vltavou, která vzpomíná na svou výpravu s princeznou Markétou do Dánska. Kniha obsahuje úvod, kde si hlavní slovo bere samotná autorka a prozrazuje, kde vznikl nápad na sepsání příběhu zrovna o Markétě Přemyslovně a proč ho nechala vyprávět zrovna Annou. V úvodu také uvádí osoby, díky kterým mohl příběh vzniknout s co nejpřesnějšími historickými fakty, ale nezapomíná zmínit, že některé události mohla podmanit spíše své fantazii a informace zde nebudou zapsány jako v kronice. Je pravdou, že příběh je stavěn před historické události, ale i přes to se čtenář může dozvědět několik nových informací.

Anna je v roli vypravěče, který je jednou z hlavních postav příběhu a odkrývá nám i myšlenky a pocity jiných postav. Místy prozrazuje děj dopředu, ale také nechává čtenáře v napětí. „*To jsem mohla pochopit až mnohem později.*“⁶⁹

Kniha je dějově rozdělena na dvě části. V první části se ještě česká princezna Markéta Přemyslovna, která se po letech musí setkat se svým otcem, jenž zavrhl její matku, sestry a hlavně bratra, kterému sebral právo na nástupce trůnu, vydává na cestu z německé Míšně na Pražský hrad a potkává svou budoucí ochránkyni Annu.

V druhé části se Markéta stává díky sňatku s dánským králem Valdemarem II. královnou Dagmar a prožívá zbytek života jako královna milovaná svým lidem, a to hlavně za svou povahu a ušlechtilé činy. V tehdejší i v dnešní době, se setkáváme s faktem, že někdo je chudý na smrt a někdo se topí v hromadách zlata. To však královna Dagmar nehodlala přijmout a chtěla pomoci všem chudým lidem ve své zemi.

Závěr knihy v dánském prostředí by nemusel být tak stručný. Možná proto, že se jedná o literaturu pro ženy, tak byly knize odepřeny pasáže z bitvy o dánský hrad. Ale i nerozvedená smrt královny, musí zasáhnout každého čtenáře. Po smrti své paní se Anna po 8 letech vrací zpět do Čech, kde začíná sepsávat tento příběh.

⁶⁸Tamtéž, s. 14.

⁶⁹ SIROTKOVÁ, Soňa. *Markéta Přemyslovna: česká princezna na trůně dánském*. Praha: Petrklíč, 2011. ISBN 978-80-7229-274-5. s. 133.

Co se týče formátu textu, tak by některé pasáže textu chtěly oddělit například novou kapitolou, a ne jenom novým odstavcem, jak je tomu v knize. V přímé řeči se objevuje nespisovná mluva, hovorová čeština a tzv. protetické V (voba, voni, ...).

Již výše jsme uvedli, že autorka si jako hlavní hrdinky svých děl vybírá ženy, které jsou nějakým způsobem výjimečné. Sirotková zde opět představila několik ženských postav, každá je ovšem jiná a přesto něčím vyniká. V této kapitole nás dále zajímalo, zda je kniha psána metodou regresní terapie. Došli jsme k závěru, že při psaní této knihy autorka regresní terapii nepoužila.

3.2.8. Fantastická literatura a fantasy

V dnešní době existuje několik definic žánru fantastická literatura, ale žádná není všeobecně platná. Názory mnoha literárních teoretiků se rozcházejí a někdo zastává názor, že mezi fantasy a fantastickou literaturou není rozdíl a jiní jsou zase toho názoru, že fantasy spadá s několika dalšími žánry pod skupinu fantastická literatura.

Fantastická literatura bývá často označována jako nadřazený pojem žánrů fantasy, science fiction, pohádka, legenda a horor. Ivan Adamovič ve své knize *Slovník české literární fantastiky a science fiction* rozlišuje pojmy fantasy a fantastická literatura tak, že u nás a v anglické jazykové oblasti jsou tyto pojmy používány jinak.

V anglicky hovořících zemích pojem fantasy zahrnuje všechnu fantastickou literaturu, to znamená literární díla, která záměrně využívají všeho „nemožného“. V Čechách jsou za fantasy pokládány pouze ty příběhy, které se odehrávají v imaginárních světech, a nebo v minulosti, avšak do fantasy již neřadíme příběhy ze současnosti či magický realismus. Fantasy se liší od science fiction tím, že podstatnou složkou fantasy je nadpřirozený úkaz nebo projev magie. Ten science fiction postrádá a je nahrazen technickými vymoženostmi, cestami do vesmíru a mimozemskými bytostmi.

V širším pojetí můžeme fantastickou literaturu chápat jako všechnu literaturu, jejíž zobrazený svět se neshoduje se světem, který známe z každodennosti. „V užším pojetí veškerá fantastická literatura nepatří do kategorie fantasy a science fiction. Typickým příkladem fantastické literatury v užším pojetí jsou všechny okultní příběhy, nadpřirozený horor, magický realismus aj.“⁷⁰

⁷⁰ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. ISBN 80-85364-57-3. s. 6.

V užším pojetí slova je fantastická literatura příběhem, v kterém můžeme sledovat nadpřirozený prvek (magie, spiritismus apod.). Můžeme sem zařadit horrory, v kterých má hrůza nadpřirozený původ.

„V neposlední řadě bychom měli zmínit, že fantastická literatura v širším slova smyslu zahrnuje i díla z oblasti science-fiction. Označuje také literaturu, jejíž děj nezapadá do rámce známé reality.“⁷¹

Dle slovníku literární teorie se pod pojmem fantastická literatura označují díla, která vytváří obraz skutečnosti za pomoci prvků, jenž neuplatňují reálné smýšlení o světě. Do této literární oblasti můžou spadat různé žánry, jako je román, povídka, novela a drama.⁷² Nünningova teorie zastává podobný názor, že tento žánr zastupují všechna díla, která staví jiný svět proti světu založenému na skutečných událostech.⁷³

Mezi dva základní žánry fantasy literatury patří pohádka a hrdinský epos. Pohádky mají svůj základ v ústní lidové slovesnosti a jsou důležitou součástí folklóru. Hrdinský epos vzešel z hrdinských písní a oslavuje odvahu, statečnost a sílu bojovníků – válečníků. Oba dva žánry se mohou překrývat, a proto některé pohádky mají prvky násilí, v hrdinském eposu můžeme pozorovat lásku.⁷⁴

David Pringle nás upozorňuje na důležitost rozlišovat mezi bájemi a pohádkami. Mýty dnes považuje za něco nepravdivého, avšak lidé tomu dříve věřili. Pohádka je pak pouhou báchorkou, která má sloužit k pobavení. Tento samý autor dále hovoří o tom, že fantasy má stejný účel jako pohádka – pobavit člověka. Neskrývá, že je smyšlená. Témata pak čerpá z různých okruhů: starořecké mytologie, z keltské a germánské kultury, z textů Skandinávců a Islandců, božstev starověkého Egypta a v neposlední řadě z židovsko-křesťanské tradice.⁷⁵

⁷¹ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. ISBN 80-85364-57-3. s. 6.

⁷²VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984. s. 109.

⁷³HOLÝ, Jiří a Jiří TRÁVNÍČEK. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce, osobnosti, základní pojmy*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-170-4. s. 215.

⁷⁴PRINGLE, David. *Fantasy: Encyklopedie fantastických světů*. 1. Vyd. Praha: 2013, Albatros. ISBN 80-00-01126-3. s. 8.

⁷⁵Tamtéž, s. 8.

3.2.9. Tegmine

Tegmine je fantasy kniha vydaná v roce 2016 a je určená pro mládež. Sama autorka dílo nazvala „*takovým českým Stmíváním*“, ale hlavní rozdíl je v tom, že autorka ságy *Stmívání* Stephenie Meyer, do svých děl zasadila postavy upírů a paní Sirotková napsala knihu *Tegmine* jako takovou parodii na upíry, aby dala čtenářům najevo, že upíři a podobná strašidla pro ni nejsou reálná.

Kolínská knihovna má *Tegmine* v nabídce od roku 2016 a podle slov knihovnice je půjčován celkem slušně, konkrétně celkem 21 výpůjček za dva roky.

Tegmine můžeme právem zařadit do literárního proudu fantasy, jelikož mu náleží příslušné prvky. Magie, magický předmět, fantastická bytost, tajemno, nadpřirozenost, nesmrtelnost, cestování časem, mazání paměti, léčivý dotek, stupňující se strach a hrůza s nadpřirozeným původem. Děj se odehrává v šumavském lese, který zde zastupuje funkci tajemného, temného a nebezpečného místa, a jaké jiné místo je více určené k magickým scénám než právě les. Autorka zvolila Šumavu z toho důvodu, že je to pro ni místo s tajemstvím a velmi oblíbené. Místo již zmíněných upírů zde autorka vyobrazuje podobné stvoření a tím je takzvaný fext. Tato stvoření jsou však známá jen na území Čech, Německa a málo figurují v podvědomí Švédska. Nikde jinde nebyly tyto bytosti nalezeny. Otázkou tedy je, zda může být i stvoření jako fext zařazeno jako nadpřirozená bytost, když existují historické podklady, které dokazují dávnou existence těchto tvorů.⁷⁶

Takzvaný fext je bytost, která nikdy nezemřela a nezemře nebo se jejich těla a ostatky nikdy nerozloží. Podle různých pověstí jsou nezranitelní, rychle se jim hojí rány a lehce překonávají nemoci. Z jedné kroniky je doloženo, že byl tento tvor pohřben ve Frymburku, kde by měl ležet dodnes.⁷⁷ V knize *Narození a smrt v české lidové kultuře* od Alexandry Navrátilové se v kapitole *Smrt a pohřbívání* píše, že fexti (festi, feksti nebo zmrzlíci) patří mezi zemřelé zjevující se po smrti a jsou to bytosti, jejichž tělesná schránka se nerozložila. Může tedy jít o nějaký druh mumifikace, na což nás Navrátilová upozorňuje.⁷⁸ V samotné knize *Tegmine* se píše: „*No, Fexti byli vojáci, který nemohli umřít. Nejvíce jich tu bylo po třicetiletý válce. Udělali něco moc zlého, nějaké hříchy, a nemohli prostě umřít jako ostatní.*“⁷⁹

⁷⁶ ⁷⁶ Fext – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Fext>

⁷⁷ *Tegmine*, informace z rozhovoru s paní Sirotkovou.

⁷⁸ NAVRÁTILOVÁ, Alexandra. *Narození a smrt v české lidové kultuře*. Praha: Vyšehrad, 2004, 413 s., [16] s. barev. obr. příl. ISBN 80-7021-397-3.s.302.

⁷⁹ SIROTKOVÁ, Soňa. *Tegmine*. Holešov: Tigris, spol. s r.o., 2016. Young adult (Tigris). ISBN 978-80-7490-101-0. s. 115.

Šumava je podle autorky kraj velmi bohatý na strašidelné historky.⁸⁰ Mezi mnohými můžeme jmenovat historku o Lesní matce, svatých světlech a jiných. Více o strašidelných historkách ze Šumavy nalezneme zde: <http://www.paraweb.cz/strasidelne-povesti-sumava/>⁸¹

Podobnou bytostí jako je fext by měla být i takzvaná “upíří princezna” kněžna Eleonora Amálie z Českého Krumlova, podle které se měl údajně inspirovat Bram Stoker pro psaní svého *Draculy*.⁸² Příběh o princezně Eleonoře patří mezi regionální pověsti. Ač se většina příběhu odehrává na Šumavě, jedním z dalších míst, kam se během čtení podíváme, je zámek v Ratboři nedaleko Kolína. To je pro naši práci důležité, jelikož je to první zmínka o kolínském okolí ve vydaných dílech Soni Sirotkové. Dále jsou v knize zmíněna místa v Jihočeském kraji jako je Český Krumlov, Vimperk, Boubínský prales, Jezero Laka a na druhou stranu postavy navštěvují vzdálená místa, kterými je Krupka, Cheb a Praha, kde nám příběh prozatím končí.

Mladá dívka Vroni (Veronika) je nalezena v Praze bez minulosti a paměti a následně se jí ujme jedna starší paní z Českého Krumlova, odstěhuje se na její chatu v Lenoře a Vroni je zařazena do posledního ročníku vimperského gymnázia. Už od prvních chvil pocítuje, že je jiná a mezi jejími novými spolužáky úplně vyčnívá. I přes to se spřátelí se skupinkou těch více oblíbených lidí na škole. To je dost odlišná situace od většiny jiných postav v jiných příbězích, kde se noví a podivní teenageři dají dohromady s největším pobudou školy. Autorka tak hlavní hrdinku představuje jako tajemnou, ale ne nahánějící hrůzu a nenechává ji sedět v koutě třídy.

Tajuplné a hrozné bytosti s nadpřirozenými schopnostmi, které umí číst myšlenky, po ní jdou, a ona neví proč. Ben, který jí zachrání život, je již od prvního okamžiku v knize podezřelým číslo jedna, ale Vroni k němu něco přitahuje. Již od prvního setkání Vroni s Benem, nám autorka naznačuje, že by si na něj měla dát dívka pozor, ale něco, co je silnější než strach. Neustále je mezi nimi napjatá atmosféra, nervozita, nejistota, strach a rozpačitost, ale na druhou stranu se Vroni s Benem i ztotožňuje: „*Byla tu cizí stejně, jako on.*“⁸³ a „*Působil tak ještě osaměleji, než jak se po většinu času cítila ona. Jako tulák, který se na chvíli*

⁸⁰ Vlastní zkušenosti.

⁸¹ Strašidelné pověsti - Šumava. *Paraweb - Zajímavosti z celého světa* [online]. Copyright © 2018 [cit. 17.04.2018]. Dostupné z: <http://www.paraweb.cz/strasidelne-povesti-sumava/>

⁸² Informace z rozhovoru s paní Soňou Sirotkovou.

⁸³ SIROTKOVÁ, Soňa. *Tegmine*. Holešov: Tigris, spol. s r.o., 2016. Young adult (Tigris). ISBN 978-80-7490-101-0. s.75.

*zastaví s lidmi a jen s těží skrývá rozpaky, když teprve mezi nimi vyplave na povrch samota, kterou si nosí v sobě.*⁸⁴ Autorka se nenechává unášet žánrem knihy a pro postavy volí typická česká jména, výjimkou jsou jména nadpřirozených postav, udržuje čtenáře v napětí a několikrát se zde objevuje myšlenka upírství, velké množství rozporuplných pocitů, které si neumí vysvětlit ani samotné postavy a velká souhra náhod.

Nedostupný, tajemný, nebezpečný hezoun, napínavost v každé větě a nechybí ani pubertální mládež s hloupými vtipy. Fantasy příběhy lákají čím dál tím více mladších čtenářů. Čtenáři prožívají příběh Vroni s její nevědomostí a jsou stejně překvapeni jako ona, když minulost a souvislosti vyplouvají na povrch. Autorka je zde vypravěčem, který jako jediný zná minulost a budoucnost hrdinky, jsou jí známé myšlenky a úmysly všech postav v knize, a tudíž můžeme říci, že je vševědoucím vypravěčem. Až ke konci knihy nám prizrazuje, co to vůbec Tegmine znamená a je.

Proč autorka u své zatím poslední knihy odběhla od historického románu k žánru fantasy? Sirotková v rozhovoru říká, že chtěla zkusit napsat dílo, které bude oslovovat mladé čtenáře, tedy trochu odlišnou skupinu čtenářů, než tomu bylo u jejich předchozích děl. Zaměřila se na dospívající teenagery s velkou dávkou fantazie. I přes změnu žánru, tak úplně od historie neodbočila. Jelikož se v knize objevují bytosti zvané fexti, měla i zde dost práce v bádání po jejich temných silách a minulosti. Do děje zařadila i hypnózu a náhlednutí do minulého života, což paní Sirotkové není vůbec cizí.

V přímé řeči se objevuje nespisovná mluva, hovorová čeština a tzv. protetické V (votrava, vod nich, ...). Otevřený konec a celkový průběh knihy se nám snaží poukázat, že tento díl není poslední a byl jen pouhým úvodem pro nás i pro hlavní hrdinku do jejího života.

Knihy Tegmine poměrně vyčnívá z autorčiny tvorby. Nejedná se o historický román, nýbrž o fantasy román z dnešní doby. Hlavní hrdinkou ovšem zůstává žena, mladá dívka, která přišla o paměť, a tedy je opět něčím výjimečná, je okolo ní obestřeno tajemství. Kniha není psána za pomoci metody regresní terapie a je určena spíše pro mladší čtenáře. Nutno upozornit, že hlavní hrdinka, Vroni, je jediná autorčina ženská postava, jejíž existenci nemůžeme historicky dokázat. Možná i proto je Tegmine jiný a nezapadá do autorčiny běžné tvorby.

⁸⁴ Tamtéž, s.73.

4. Typologie ženských postav v knihách Soni Sirotkové

V této kapitole se budu zabývat problematikou typologie ženských postav v dílech a zamýšlet se nad tím, proč jsou vždy hlavními hrdiny ženy.

Je toho mnoho, čím se lišily ženy minulosti od žen dnešní doby. Jako příklad uved'me alespoň ty nejvýznamnější prvky, jakými jsou každodenní život, postavení v rodině a ve společnosti, zaměstnanost, výchova, vzdělání, úcta a nemalý rozdíl můžeme spatřit v potřebě osobního života a prostoru.

Avšak jako stejný charakteristický rys žen každého věku můžeme brát city, ale ne jejich projevy. Projev lásky, náklonosti a vzbouření citů se nedávalo najevo ani v té nejužší společnosti manžela s manželkou. Mateřský cit, láska k dětem a výchova ze strany rodičů nebyla samozřejmostí.

V knihách paní Sirotkové nalezneme jako hlavní hrdiny vždy ženy, jak už tomu ve většině případů napovídají samotné názvy knih. Markéta Přemyslovna, císařovna Sisi, Vroni a neznámá žena s léčitelkou. Může tomu tak být proto, že v jednadvacátém století převažují mezi čtenáři ženy, které lépe splynou s knihou díky tomu, že je hrdinka ženského rodu? Nebo žena spisovatelka raději ztvární postavu ženy? Tento dotaz jsem položila při našem setkání autorce a dostalo se mi odpovědi, že autorce je bližší myšlení ženy, a proto že se rozhodla za hlavního hrdinu svých děl zvolit ženu. Autorka si většinou vybírá ženy z historie, které byly silnými osobnostmi. Žena v minulých dobách neměla jednoduché postavení, o to silnější byla osobností, pokud se dokázala prosadit a nezůstala pouhou loutkou v ruce muže a společnosti.

Pomineme-li titul *Sisi – rodokmen duše*, i když má hodně společného s titulem *Říkali mi Sisi*, jsou hrdinky všech zbylých knih spojeny láskou, dobrodružstvím, jedním či více osudovými muži a těžkým životním rozhodováním, jenž ovlivní zbytek děje knih.

4.1. Sisi

Již jako dívka měla Sisi problémy se svou divokou povahou. Není tedy překvapující, že i nadále ji autorka představuje jako svéhlavou a vzpurnou ženu, i když chvílemi působí jako bezbranné dítě. A to ve chvíli, kdy vstoupí do nové etapy svého života.

Okolnosti a její nová rodina nedaly jejímu vývoji jinou možnost. Jako žena, kterou nebere nikdo vážně, i když je to císařovna. Všichni se jí posmívají, její teta a nová tchýně v jedné osobě ji neustále shazují, ponižují a rozkazují a na posledním místě manžel, který se bojí své matky a ani jednou se za svou ženu nepostaví. Všechny tyto okolnosti vedly k tomu, že se z nebojácné dívky stávala zamklá, duševně chorá dospívající žena.

Z pohledu ženy se jí nemůžeme vůbec divit. Která z nás by chtěla být prezentována jako neschopná žena, natož budoucí císařovna. Nejen ženu, ale i muže a dítě zasáhne, když si z něj dělá někdo legraci a upozorňuje okolí i samotného dotyčného na jeho nedostatky. Každý si pak někde hledá pomoc. Dítě u rodičů, jiných dospělých autorit nebo se uzavře do sebe.

Žena a muž vidí svůj záchranný bod ve svém partnerovi. Tam se ho v knize snažila najít i Sisi, ale u svého manžela se nesešla s pochopením a už vůbec ne s pomocí.

Hned na začátku si můžeme připomenout známé přísloví, že protiklady se přitahují, Nejspíše tomu tak bylo i u Sisi a Franze. I zkušenosti Michala Čakrta v knize *Typologie osobnosti: přátelé, milenci, manželé, dospělí a děti* ukazují, že v intimních vztazích jsme přitahováni protiklady druhé osoby proto, abychom mohli dosáhnout své vlastní úplnosti, ale neuvědomujeme si, že velké odlišnosti mohou vést ke konci vztahu.⁸⁵

Dr. Norbert Fabián Čapek píše ve své knize *Stručná typologie*, co vše se protějšku na nás líbí a opačně. Žena zaujme svou postavou, úsměvem, vlasy, oděvem, líčením, atd. a muž udělá dojem také svým vzhledem a postavou, ale také svým vystupováním, uměním v řečnictví a lichocení. Ale to k manželskému životu nestačí.⁸⁶ Manželství má být souzněním dvou duší plné pochopení, důvěry, věrnosti, trpělivost, obětavosti, radosti, citu, společných chvil a vzájemné úcty. Tak to vidí dnešní ženy, ale v té době to tak chtěla i naše hrdinka románu. Neměla možnost manžela nejprve poznat a zjistit jaké je jeho nitro, ale viděla jen celkem pohledného muže, kterého si pro klid své matky byla ochotna vzít. Neproběhly žádné milostné schůzky, jiskření, které Sisi poznala při zakázaných setkání s první láskou. Možná také očekávala jiný vztah a chování ke své osobě z důvodu, že v dětství trávila většinu času se svým otcem, který ji rozmazloval a představoval pro ni nejspíše ideál mužství.

Popis profilu štíhlé ženy doktora Čapka sedí přesně na hrdinku knihy. Sisi je v knize představována jako štíhlá, později kvůli svým problémům s příjmem potravy, až moc vychrtlá

⁸⁵ ČAKRT, Michal. *Typologie osobnosti: přátelé, milenci, manželé, dospělí a děti*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-112-7.s. 149.

⁸⁶ ČAPEK, Norbert Fabián. *Stručná typologie: praktické návody pro poznávání vloh a sklonů člověka*. 7. upr. vyd. Praha: Kandi, 2000, 97 s. ISBN 80-238-5555-7. s. 84.

žena. Tyto typy žen jsou podle doktora Čapka vnitřně nevyrovnané a nejsou schopné vnímat porozumění mezi potřebami těla a ducha.⁸⁷ Což může vysvětlovat její psychické problémy, které vedly až k anorexii.

Sisi řešila manželské nepochopení, nevěru manžela, úmrtí a odcizení dětí svou velkou láskou, kterou byly koně a cestování. I přes velké zklamání v lásce dokázala párkrát vzplanout láskou pro jiného muže a změnila pohled okolí na svou osobu, které k ní vzhlíželo a obdivovalo ji jako svou císařovnu.

Sisi nebyla v manželství šťastná, muž ji postupně odkládal stranou, avšak když o ni projevil zájem někdo jiný, zlobil se na ni. Na hlavní hrdinku jsou kladeny některé nároky, avšak ona se nechce přizpůsobit jako její manžel, který si na úrok povinností odepírá život. Nesdílí manželčiny sny a v rukou své matky, je jí ovládán a nemá vlastní rozum. V Sisi se hromadí pocity nenaplněné lásky, nešťastného mateřství, touha po nehasnoucí kráse a osvobodit se od lásky, která nemůže být naplněna.

4.2. Vroni

Jediná postava z děl Soni Sirotkové, o které se historie nezmiňuje jako o skutečně žijící osobě, je náctiletá dívka se ztrátou paměti Vroni, neboli Veronika. Už od prvního okamžiku může na čtenáře působit podivínsky, až nevyzpytatelně, což nám dokazuje i ukázka z knihy: „*Jsi taková tichá voda, co?*“⁸⁸ Prostě člověk, od kterého nevíte, co můžete očekávat. Vlastně sama hrdinka neví, co od sebe může čekat, jelikož si nepamatuje, ani své pravé jméno. Ale je to hlavně ona, kdo by měl být ve střehu a časem přestává důvěřovat i své ošetřovatelce, o které neví vůbec nic. Odehrávají se v ní rozporuplné myšlenky a pocity („*Na jedné straně by si na všechno ráda vzpomněla, zároveň se své minulosti z nejasného důvodu obávala.*“)⁸⁹ Pro své spolužáky sestavuje svou minulost z obrázků z internetu a jsou chvíle, kdy i oni pochybují o jejím příběhu: „*Co ses tu objevila, dějou se tu divný věci, holka.*“⁹⁰ Na muže působí tajemně, křehce a přitahuje je její jedinečná a zvláštní krása.

⁸⁷ ČAPEK, Norbert Fabián. *Stručná typologie: praktické návody pro poznávání vloh a sklonů člověka*. 7. upr. vyd. Praha: Kandí, 2000, 97 s. ISBN 80-238-5555-7.s.88.

⁸⁸ SIROTKOVÁ, Soňa. Tegmine. Holešov: Tigris, spol. s r.o., 2016. Young adult (Tigris). ISBN 978-80-7490-101-0. s. 58.

⁸⁹ Tamtéž, s. 25.

⁹⁰ Tamtéž, s. 78.

Ve své zapomenuté minulosti to nebyla středoškolská studentka, ale obávaná osoba s nadpřirozenými schopnostmi, která se neštítala zbavit několika lidí. Občas má záblesky z minulosti a postupně objevuje, co vše dokáže. Například nemá ani ponětí, že by uměla řídit auto, ale jakmile si sedne za volant, vše si vybavuje.

S našimi předchozími hrdinkami, jež se ve skutečnosti zapsaly do historie, má Vroni společného jedině to, že ráda snila.

Autorka nám Vroni představuje i na fotografiích uvnitř knihy a na obalu. Je tedy možné, že je tak ovlivněna čtenářova představivost a málokterý čtenář si vytvoří svou vlastní představu toho, jak by podle něj mohla hlavní hrdinka vypadat.

Zbytek ženských postav v knize většinou odpovídá profilu typických žen 21. století. Například pubertální maturantky, které zajímá jen vzhled a sociální postavení a psychicky týraná žena, kterou shazuje vlastní manžel.

4.3. Markéta

Kdybychom měli porovnat hlavní hrdinky knihy *Markéta Přemyslovna: česká princezna na trůně dánském* k hlavní hrdince knihy *Říkali mi Sisi*, tak bychom mohli tvrdit, že Markéta je přesným protikladem Sisi a Anna je její věrnou kopií. Anna je rebelka bez iluzí a přirovnáme-li ji k císařovně Sisi, můžeme pozorovat stejné povahové vlastnosti. Jízda na koni, ostřejší mluva, svéhlavost a nedávat najevo své city. Markétu a Sisi spojuje velká láska k manželovi, která je sice opěťovaná, ale obě jsou svými muži podváděny.

Markéta, osoba velmi jedinečná v minulých časech i v dnešní době, je autorkou popisována skoro jako spasitelka lidstva s jasnovidnými schopnostmi. Její tělo i duše jsou krásné a čisté, je pokorná, vlídná i k nečestným občanům a vrahům a vše přijímá s úsměvem. Je ochotná přijmout svůj osud, i kdyby měla skončit v pekle. Vše bere tak, jak ji bylo předloženo nebo předurčeno, i kdyby měla zemřít. Smrti se nebála. Je velmi věřící a její víra v Boha i ve vše dobré dokáže přesvědčit i zapřísáhlého ateistu ve víru v boží moc. Svým dobrým srdcem a soucitem si dokáže každého získat. I přes svou mírnou povahu si uměla prosadit svou, což můžeme brát jako typický rys mnoha žen 21. století. Je dost odhodlaná pomáhat chudým i v situaci, kdy v království vypukl mor. Šíří se o ní, že dokáže léčit pouhým dotekem. Na svou dobrou duši však zle doplatí ona i její bližní.

Nespoutaná Anna je v knize několikrát osočena z toho, že se neumí chovat jako žena, což je pravda, jelikož se chová, jako kdyby byla rovna mužům. Dámské šaty začne nosit až ve společnosti Markéty. Chce po jejím boku dosáhnout stejných zásluh jako muži a chce, aby

druhé pohlaví bralo její názor vážně. Nebojí se boje a nasazení života za svou paní a svým odhodláním a odvahou převyšuje mnoho mužských postav.

Mimo Markétu a Annu nabízí kniha popis i jiných žen. Jsou jimi matka a sestry Markéty, její dámský doprovod, Anniny příbuzné a v neposlední řadě i matka krále Přemysla Otakara I. a jeho nová manželka. Při rozhovoru s paní Sirotkovou mě zajímalo, proč do svých románů vkládá ženské hrdinky. Dočkalo se mi odpovědi takové, že autorka je také ženského pohlaví, a proto jí je bližší psát o ženách, jelikož ženy zažívají stále stejné problémy, bez ohledu na to, v jaké době žijí. O tom, zda autorka dává do popředí ženské postavy kvůli jejich zájmu o regresní terapii, můžeme jen spekulovat, jelikož to z našeho rozhovoru přímo nevyplývalo. Je jisté, že regresní terapii podstoupili i muži, sama autorka mi prozradila, že se zúčastnila terapie společně se svým manželem.

5. Nakladatelství

5.1. Nakladatelství Petrklíč

Nakladatelství Petrklíč vzniklo v roce 1990, k dnešnímu dni tedy vydává knihy přes 27 let. Z hlediska produkce se řadí mezi středně velká nakladatelství.⁹¹ Během svého působení zde bylo vydáno na tisíc titulů s přibližně pěti miliony výtisky (informace k roku 2013). Mezi známé autory, které vydávají v tomto nakladatelství patří Radovan Lukavský, Marta Kubišová, Jiří Žáček, Hana Maciuchová a mnoho dalších. Mimo zavedené edice vydává nakladatelství i jiné publikace, např. literaturu pro mládež, anekdoty, křížovky apod.

Jak jsme již výše zmínili, *Říkali mi Sisi* vyšla v nakladatelství Petrklíč v roce 2008. Autorka za vydání knihy obdržela od nakladatelství autorský honorář a podle vlastních slov bylo vydání úspěšné, *Říkali mi Sisi* se dočkala dotisku v počtu 4000 kusů knih.

Říkali mi Sisi má podtitul Vyprávění minulého života, avšak tento podtitul nemohl být zařazen do úplného názvu knihy z obav ze strany nakladatele z nízkého prodeje, tak je tedy jen jako poznámka napsán na pravém horním okraji knihy.

Nakladatelství Petrklíč se specializuje na vydávání knih, které řadíme do literatury faktu, životopisné knihy, memoáry a portréty slavných osobností z různých kulturních či vědeckých oblastí a upřednostňují vydávání původních českých děl. A tato všechna kritéria Sirotková splnila, proto byla její kniha vydána právě pod záštitou Petrklíče.

Nakladatelství spolupracuje s těmito distributorskými firmami: Pemic Ostrava, Euromedia Praha, Pavel Dobrovský Praha, NS Středokluky, Krameriova K.D., Omikron České Budějovice, Kosmas Horoměřice.

Sirotková v nakladatelství vydala své první dvě knihy, tzn. *Říkali mi Sisi* (2008) a *Markéta Přemyslovna – Česká princezna na trůně dánském* (2011). Na obě knihy má autorka u nakladatelství smlouvu a jak jsem již zmiňovala, obdržela autorský honorář.

5.2. Nakladatelství Tigris

Nakladatelství TIGRIS vzniklo v roce 1994. V roce 2008 se nakladatelství přesunulo do Zlína na třídu Tomáše Bati, avšak sídlo ponechali v Prštném. Od roku 2010 nabízí nakladatelství také nakladatelské služby pro širokou veřejnost. A právě v roce 2016 zde Sirotková vydává svou fantasy literaturu *Tegmine*. Nakladatelství se vzhledem k množství vydaných knih řadí mezi malá nakladatelství. Podle Jiřího Vaňka TIGRIS již není klasickým

⁹¹ Informace dostupné z: <http://www.petrklic.info/>

nakladatelstvím, v současné době zajišťují tzv. “tiskový express”. To znamená, že knihu zde může publikovat úplně každý, tiskový express mu ji přichystá a vytiskne již od 5 či 10 kusů. Kromě nakladatelství a tisku knih v dnešní době TIGRIS nabízí výrobu různých předmětů, od kalendářů, přes CD s vlastními obaly až po samolepky.

TIGRIS nespolupracuje s žádnou distributorskou firmou, zákazníci v tomto případě odkazuje na KOSMAS. Na žádnou konkrétní literaturu se zde nezaměřují, je to čistě na autorech, o čem se rozhodnou psát. Také nemají ediční řady.

Rodokmen duše byl v TIGRISu pouze tisknut, vydavatelem se stal Aeon, tedy autorčino vlastní nakladatelství. V případě Tegmine tomu bylo tak, že knihu do tisku připravil opět TIGRIS, avšak tištěna byla v Tiskárnách Vimperk, vydaná opět v autorčině nakladatelství Aeon.

Novinkou na knižním trhu bude Josef I. – Můj přítel. Kniha vyjde v nakladatelství Moba a autorka opět obdrží honorář.

Abych to shrnula – autorka si nikdy za vydávání svých knih nemusela zaplatit, vždy dostala od vydavatelů smlouvu, poté jí byla proplacena záloha a později autorský honorář. O službách placených vydavatelství samozřejmě ví, ale nikdy jejich služby nevyužila. Pro své potřeby si dokonce vytvořila své vlastní nakladatelství a pojmenovala ho Aeon. Pokud vyšly knihy v nakladatelství Aeon, hradila si náklady na tisk autorka sama.

6. Propagace knih

Autorka si za účelem propagace svých knih vytvořila vlastní webové stránky. Tyto stránky ovšem neslouží pouze k propagaci. Novinkou na autorčiných webových stránkách www.sonasirotkova.cz je, že si můžete nechat zdarma zaslat ukázkou knihy *Tegmine*.

Sama autorka tvrdí, že čekala mnohem větší zájem o první díl své knihy *Tegmine*, než ve skutečnosti byl. Na podporu propagace knihy byl vytvořen booktrailer, který je ke zhlédnutí [zde](#)⁹². Video má na kanálu youtube ke dni 10.3.2018 632 zhlédnutí a dostalo třináct kladných ohlasů v podobě naklikávací ikony ukazující palec nahoru, kterou divák dává najevo, že se mu video líbilo. Na youtube můžeme vidět i videa, v kterých probíhají recenze i na další autorčiny knihy.⁹³ Proběhla i autorská čtení, první v Jablonci nad Nisou (21. 4. 2015) v kolínské knihovně (13. 5. 2015) a v knihovně v Lenoře na Šumavě (22. 6. 2016). Autorka však chvíli zvažovala, zda uskutečnit veřejná čtení, jelikož je na veřejnosti a před publikem stydlivá.

Ráda ovšem diskutuje s lidmi nad tématy svých knih, a tak vždy opouští tato čtení s krásným pocitem. Nejvíce kusů tajuplného příběhu *Tegmine* se prodalo na autorském čtení v kraji samotného příběhu, v Lenoře na Šumavě.

Autorka uspořádala soutěž s knihou *Tegmine* prostřednictvím instagramu a facebooku. Profil Soni Sirotkové na facebooku naleznete jednoduše, stačí zadat její jméno do vyhledávání.⁹⁴ Na instagramu se autorka skrývá pod přezdívkou „sonasirotkovaspisovatelwriter“⁹⁵. Soutěže se mohl zúčastnit každý, kdo pořídil fotografii knihy na místech, kde se děj knihy odehrává, tzn. v Boubíně, na chatě Idě, v Lenoře apod. Všem zúčastněným pak autorka poslala triko s motivem *Tegmine*. Toto rozhodně není ojedinělý nápad, momentálně probíhá nespočet soutěží, některé můžeme sledovat na již zmíněném webu www.vaseliteratura.cz či přímo na webu www.vasesouteze.cz.

Již výše jsme uvedli, že k *Tegmine* vznikl booktrailer, který měl knihu propagovat prostřednictvím youtube kanálu. Na youtube autorku nalezeme pod jejím jménem. Tento booktrailer si autorka vymyslela sama, na realizaci spolupracovala se studentkou grafiky

⁹² <https://www.youtube.com/watch?v=Z2EblfnoBT4>

⁹³ <https://www.youtube.com/watch?v=B-ZvQGrAWpk>

⁹⁴ <https://www.facebook.com/profile.php?id=1611577998>

⁹⁵ <https://www.instagram.com/sonasirotkovaspisovatelwriter/?hl=cs>

Janou Šulcovou. Fotilo se v Bělči nad Orlicí (obec v okrese Hradec Králové). O fotografie se postarala fotografka Markéta Benešová a fotograf Petr Pazour, celý trailer je doprovázen hudbou od Mira Mederlyho. Jako modelka byla vybrána Barbora Hankeová. V traileru je také použit citát od Josefa Váchala o Šumavě. Se stejným citátem se setkáváme i na zadním přebalu knihy: „...uprostřed mlh, příšeří a mračen, s výšinami plnými par s hvozdy dešti bičovanými.“

Grafické zpracování znaku *Tegmine* nakreslil kolínský rodák, mladý nadějný umělec – Jan Sládeček.

V současné době je stále v jednání vydání knihy *Říkali mi Sisi* v Německu. Překlad je již hotový, autorka nyní čeká na instrukce od nakladatelství MOBA, které neváhala kontaktovat ohledně vydávání do zahraničí a nakladatelství ji poskytuje instrukce, jak dále postupovat, aby mohla prorazit i za hranice.

Jako další propagační cestu zvolila Sirotková spolupráci s blogerkami. Na webu www.vaseliteratura.cz probíhala soutěž o knihu *Tegmine*, kterou vyhlásila redakce tohoto webu. Soutěže se mohl zúčastnit každý, avšak podmínkou bylo, že musí znát odpovědi na 3 soutěžní otázky, které se týkaly přímo knihy *Tegmine* (kolik má kniha stran, jak se jmenuje hlavní hrdinka, a v kterém roce kniha vyšla). Redakce u soutěže rovnou odkazuje na webové stránky, kde se dají vyhledat odpovědi na tyto otázky.⁹⁶

Další soutěž probíhala na blogu Rachel Roo. Zde si blogerka stanovila několik podmínek pro ty jedince, kteří by se do soutěže chtěli zapojit. První podmínkou bylo zveřejnění emailové adresy soutěžících, aby měla blogerka v případě výhry šanci výherce kontaktovat. Další podmínkou bylo sledování blogerky na jedné její sociální síti – tzn. její propagace. Poslední podmínka pro zúčastněné byla jednoduchá – napsat, co je na knize zaujalo, proč se rozhodli soutěžit. Na webu se můžete podívat na konkrétní jména vítězů.⁹⁷

Naposledy se soutěžilo na webu www.mujknizniraj.blogspot.cz. Zde si autorka připravila pro soutěžící celkem 4 úkoly, mezi nimiž bylo: platná doručovací adresa v ČR, do komentářů napsat, co daný jedinec nejvíce miluje na jaru, napsat, která kniha v něm nejvíce evokuje jaro (příběhem, obálkou, ...) a poslední úkol byla samozřejmě propagace soutěže.⁹⁸ Všechny kontakty na blogerky získala Sirotková během spolupráce s agenturou 2Média. Agentura ji zařídila kontakty jak na blogery, tak i na novináře. Majitelka agentury Pavlína

⁹⁶ <http://www.vaseliteratura.cz/souteze/otazkove-souteze/6306-soutez-o-knihu-tegmine>

⁹⁷ <http://rachel-roo-books.blogspot.cz/2017/04/soutez-o-tri-knizky-sona-sirotkova.html>

⁹⁸ <http://mujknizniraj.blogspot.cz/search?q=tegmine>

Fechterová autorce přislíbila propagaci, která spočívala v obeslání 5 blogerů. Recenze od nich však byly poměrně rozporuplné, a proto Sirotková nehodnotí propagaci moc kladně.

V současné době pracuje paní Sirotková na druhém dílu knihy *Tegmine*, ke kterému chystá i mediální kampaň na podporu prodeje ve spolupráci s blogerkou Lucií van Koten z agentury 2Média, která v této agentuře dostala paní Sirotkovou na starost.

V této kapitole jsme se zaměřili na propagaci knih a uvedli jsme různé cesty, kterými se snaží Sirotková zviditelnit. Moderní doba přináší nové způsoby propagace, a proto se i sama autorka snažila tyto cesty využít a přizpůsobit se jim. Vznikl book trailer, obrátila se na blogerky, na čtenářských webech probíhaly soutěže o knihy a propagační předměty, Sirotková vlastní instagramový i facebookový účet, kde opět představuje svá díla. Za zmínku určitě stojí i spolupráce s agenturou 2Média.

7. Minulé životy a regresní terapie

Pokud se rozhodneme představovat čtenáři regresní terapii, měli bychom si nejprve udělat malou zastávku a exkurzi do psychologie, konkrétně do našeho podvědomí. Naše chování je výsledkem všeho, co na nás působí na vědomé i nevědomé úrovni.⁹⁹ Leonard Mlodinow hovoří o podvědomí, upozorňuje nás, že si nejsme vědomi velké většiny příčin našeho chování a to pro nás může být velmi obtížné. Lidé tedy dělají určité věci z důvodů, které jim nejsou známy.¹⁰⁰

Stejný autor se mnohokrát vrací k Freudovi, oceňuje jeho vědecký přínos v oblasti zkoumání podvědomí, oceňuje, že si uvědomil důležitost podvědomí na chování člověka, avšak upozorňuje na to, že Freud se mnohdy mýlil. Mlodinow se snaží na podvědomí nahlížet moderněji: „... *určité mentální procesy jsou považovány za podvědomé, protože vycházejí z naší části mysli, která je vědomí nedostupná.*“¹⁰¹

Podle některých vědců se až 95% našich kognitivních funkcí odehrává bez našeho vědomí, avšak mají na náš život obrovský dopad. Převážná část naší mentální aktivity se tedy

⁹⁹ MLODINOW, Leonard. Vědomí podvědomí: jak naše podvědomí ovládá naše chování. Praha: Argo, 2013. Aliter (Argo: Dokořán). ISBN 978-80-257-0909-2. S. 25.

¹⁰⁰ Tamtéž, str. 25.

¹⁰¹ Tamtéž, str. 26.

odehrává v podvědomí. Mezi nejdůležitější funkce podvědomí pak patří zpracování zrakových vjemů.¹⁰²

Regresní terapie se v moderní psychologii uplatňuje již od 50. let 20. století. Jejím úkolem bylo dovést pacienta do období, v němž vznikl nějaký jeho problém, např. různé nevysvětlitelné bolesti, závratě, fobie apod.¹⁰³

O existenci minulých životů někdo nemá ani dnes nejmenší tušení, ale slovo reinkarnace zná skoro každý. Naše dnešní já je naše několikrát reinkarnované já.

Reinkarnace znamená převtělení, znovuzrození duše po fyzické smrti jedince. O víře v reinkarnaci se můžeme dočíst i v samotné bibli a byla důležitá pro všechna náboženství a dokonce i pro rané křesťanství.¹⁰⁴

Po dobu několika století se lidé věřící v reinkarnaci a minulé životy museli schovávat a svou víru nedávat najevo veřejnosti, neboť to bylo považováno za kacířství. Až v druhé polovině minulého století se víra a zájem o reinkarnaci a minulé životy vrací na výsluní. Hlavní podíl na tom nese kniha Moreyho Bernsteina *Pátrání po Bridey Murphyové*. Již v padesátých letech minulého století se stala regresní terapie součástí metod psychologických sezení, ale přiznání lékaře ve víru v minulé životy by jej stálo nejen zaměstnání, ale i postavení ve společnosti.¹⁰⁵ Ve druhé polovině 20. století vystoupilo několik odvážných psychologů a psychiatrů, kteří věřili, že původ některých onemocnění a problémů může pocházet z jiného než současného života. Tak začaly vznikat výzkumy a odborné publikace, kde například profesor Ian Stevenson potvrdil existence minulých životů.¹⁰⁶

To, že svůj život nežijeme poprvé, může být pro někoho naprostou novinkou, nesmyslem, ba dokonce fikcí. Vše, co se nám děje, může být odezva či pozůstatek z minulých životů. Po nahlédnutí do nich se nám budou zdát určité jevy v pořádku a naprosto normální. Dokonce si začneme všimnout i věcí, které nám byly ukryté. Ale jak je tomu se vším, záleží i zde pouze na člověku, zda na minulé životy uvěří, bude se o nich chtít dozvědět více a dokonce do nich zkusí nahlédnout.

¹⁰² Tamtéž, str. 46.

¹⁰³ FYFE, Atasha. *Minulé životy: objevte svoji dávnou minulost - a současnost se změní k lepšímu*. Přeložil Blanka BEROUNSKÁ. V Praze: Metafora, 2015, 173 s. Esoterika. ISBN 978-80-7359-443-5. s. 16.

¹⁰⁴ FYFE, Atasha. *Minulé životy: objevte svoji dávnou minulost - a současnost se změní k lepšímu*. Přeložil Blanka BEROUNSKÁ. V Praze: Metafora, 2015, 173 s. Esoterika. ISBN 978-80-7359-443-5. s. 13.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 16.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 17.

Jedním z hlavních důvodů, proč někdo podstoupí regresní terapii je víra v to, že tak získá odpovědi a řešení na současné problémy, jejichž kořeny tkví v minulosti a bude žít šťastnější život.¹⁰⁷

Podle Marty Foučkové je důležité si uvědomit, že nezáleží, kde kdo žije, ale na tom, jak žije, jak se obětoval pro druhé, a co pro ně vytvořil a zanechal.¹⁰⁸

Regresní terapie funguje na principu navození stavu hluboké relaxace, při které dochází ke zpomalení mozkových vln, ale člověk zůstává stále při vědomí. Funguje tedy na stejném principu, který, jak sama píše ve své knize, objevila Marta Foučková.

Pokud se sama umím napojit na své nadvědomí, vrátit se hluboko do minulosti a odtud vynést na povrch negativní a rušivé zážitky, proč by se stejným způsobem nemohlo pracovat s člověkem, který má nějaký problém? Jednat přímo s jeho duší, myslí. Vyčlenila jsem si některé úspěšné prvky z jiných terapií, postavila je na jiný základ, doplnila jimi stav meditace a metodu nazvala hlubinná terapie.¹⁰⁹

Je pro nás opravdu tak důležité znát životy, které jsme žili před mnoha lety? Nebo si řekneme, že jsme do teď uměli žít i bez vědomí o minulosti naší duše? Mnoho let existuje i možnost nahlédnout do budoucnosti, ale ne každý je připraven objevit minulost či budoucnost a podlehnout tomuto tajemství. Rozhodnutí je na každém z nás.

Jak již bylo výše zmíněno, Sirotková se velmi o metodu regresní terapie zajímá a sama terapii několikrát absolvovala. Odhalování minulých životů se nejvíce promítlo do jejího díla *Říkali mi Sisi*, které je faktickým zaznamenáním příběhu, který si měla v minulém životě prožít žena s pracovním názvem Sofie. Další dílo, které odkazuje na regresní terapii, je Sisi – rodokmen duše, které však není psáno románovou formou a je výkladem všech minulých životů Sofie, které začínají v Atlantidě a končí v přítomnosti. V ostatních dílech již Sirotková metody regresní terapie neuplatňuje.

¹⁰⁷ Slova Soni Sirotkové.

¹⁰⁸ FOUČKOVÁ, Marta. *Jsem*. Praha: Nakladatelství Praha, 1996, 190 s. ISBN 80-902177-0-2. s. 3.

¹⁰⁹ Tamtéž.

Závěr

V úvodu práce se seznamujeme s pojmy region, regionální identita a s problematikou spisovatele a regionu. Důležité je pro nás i krátké zasvěcení do teorie prostoru literárního díla a literární postavy. Také jsem se ve své práci pokusila čtenářům alespoň částečně představit Městskou knihovnu v Kolíně, její oddělení a akce, které zde probíhají. Touto cestou bych tedy chtěla poděkovat ochotným knihovnicím z regionálního oddělení, od kterých jsem získala drahocenné informace ohledně chodu celé knihovny, ale i konkrétní čísla výpůjček některých knih.

Jelikož nevyšla žádná biografie o hlavní spisovatelce této práce, pouze jeden internetový rozhovor, jsou v práci použita slova a vyjádření samotné Soni Sirotkové a bylo mi ctí sepsat mezi prvními její životopis na základě rozhovorů se samotnou autorkou a brala jsem zřetel na její přání ohledně uveřejnění informací o jejím životě. Kolínský region v jejich knihách nehraje zatím žádnou roli, ale chystá se napsat historickou knihu o Kolínském zámku. Při modelaci literárního prostoru autorka s Kolínem deklarativně nijak nepracovala. Kolín ale má významný podíl na tom, že se o autorce v regionu ví. Její knihy jsou dostupné v místní knihovně a některé z nich nalezneme přímo v oddělení vyčleněném pro regionální autory. Dále nalezneme informace o autorce v místním deníku. S dalšími kolínskými spisovateli, zmiňovanými v práci, jsem se bohužel nesetkala, a tak jsem informace o nich čerpala z odborné literatury, z novinových článků a z jejich vlastních knih.

Došla jsem tedy k závěru, že Soňa Sirotková se v Kolíně nenarodila, nezmiňuje se o něm ani latentně ve svých knihách, ale na druhou stranu je tímto městem podporována. Ostatně městem je podle vlastních slov natolik okouzlena, že se chystá napsat knihu věnovanou Kolínu. Drobnou zmínku o Kolínsku nalezneme v její poslední knize *Tegmine*, kde zmiňuje Ratbořský zámek nedaleko Kolína.

V práci jsem se nejvíce zaměřila na autorčino stěžejní dílo *Říkali mi Sisi*, které patří mezi čtenářsky nejoblíbenější díla autorky. Pokusili jsme se ho interpretovat, srovnat hlavní postavu s dnešními ženami, analyzovat její vztahy k ostatním postavám, k ženám i k mužům, kteří ovlivnili její život. Sledovali jsme i její psychologický vývoj. Jelikož můžeme říci, že *Říkali mi Sisi* je historickým románem, snažíme se definovat v úvodu i tento žánr.

Představili jsme i další autorčina díla, *Sisi – rodokmen duše*, *Markétu Přemyslovnu* a *Tegmine*. Poslední zmíněná kniha se trochu liší od ostatních, není to historický román, ale román, který bychom mohli zařadit do fantasy žánru. Proto se zde také věnujeme charakteristice fantasy.

Jednu kapitolu jsem věnovala typologii ženských postav v dílech Soni Sirotkové, kde jsem se pokusila srovnat hlavní hrdinky z jejich beletrií. V dílech Sirotkové je totiž vždy hlavní hrdinkou žena, a proto jsme se na ně blíže zaměřili právě v této kapitole. Ukázali jsme si, čím jsou tyto ženy výjimečné. Sama autorka nám dokonce prozradila, proč nikdy neměla jako hlavního hrdinu muže.

Vzhledem k zvláštní metodě, již autorka používá při své tvůrčí práci, jsem v poslední kapitole odbočila do oblasti psychologie a pokusila jsem se o zachycení vztahu mezi autorčinou terapeutickou a literární tvůrčí praxí.

Ve své práci o Soně Sirotkové jsem se pokusila zachytit jedinečnost i obecné jevy provázející tvorbu současné autorky, která nepatří k mainstreamovým autorům ani k autorům, kterých si všímá česká literární kritika. Popsala jsem, jakým způsobem autorka při propagaci svých textů využívá nová média. Uvádím způsoby, které autorka zvolila, aby byla její tvorba zviditelněna, hlavně prostřednictvím Youtube a Facebooku. Věnuji se také spolupráci s nakladatelstvími, pod kterými Sirotková knihy zatím vydávala, včetně vlastního nakladatelství Aeon.

Ani dnes není jednoduché prorazit na knižním trhu, když vzniká tolik českých i zahraničních děl, po kterých je spíše zvýšená poptávka. V dnešní době se ve světě marketingu hlásí o slovo internet a elektronika, a proto paní Sirotková, jak jsme již výše uvedli, zvolila především online cestu pro zviditelnění sebe samé a svých děl. Jako metodu zvolila propagaci přes facebookové stránky, vlastní internetové stránky, youtube kanál a pomocí youtube se zaměřila na nejvíce oblíbenou oblast dnešních mladistvých, kterou je propagace přes známou osobnost, a tím jsou dnes youtubeři, které sledují miliony lidí a dají na jejich rady, recenze a doporučení. Autorka píše s citem, který mě nadchl a provázel především knihami *Říkali mi Sisi* a *Markéta Přemyslovna*. Soňa Sirotková oslovila mnoho čtenářů a se svou literární činností nekončí. Můžeme se tedy těšit na další historicky zaměřené knihy, ale i na pokračování fantasy příběhu.

Summary

In this bachelor thesis, it was possible to find more about several Kolím (Kolin) authors who were born in Kolín or lived a significant part of their lives there. Following their experience, they wrote about Kolin in their pieces of work or let themselves get inspired by the city. There are also Kolin authors who omitted any mention in their books.

Irena Fuchsová belongs to the first group of authors and her work directly draws on her beloved city of Kolin. Similarly, *Eva Bešťáková* who mainly focused on children books dedicated her novel from the eighties *Svatební zvonění (Bridal Chime)* to Kolin and supplemented this volume with an extensive collection of photographs from that period. Kolin is further referred to by *Jiří Kamen* in his work *Zlatý Petr (Golden Peter)* and *Dědeček na střeše (Grandpa on the roof)*. *Radovan Dršata* even included the name of the city into the name of one of his books.

On the other hand, *Jan Novák* who was born in Kolin does not primarily mention the city in his work. The last author, native of Kolin, is Petr Den who emigrated to the United States of America and dedicated to his hometown a book called *Město (The Town)* which was originally called *Pětkrát Kolín (Five times Kolin)*.

At the beginning of the thesis the expressions such as *region, regional identity* and problematics of the writer and region are explained. Further, the introduction to the theory of the setting in the book and the main characters is laid. The local library in Kolin with its departments and events is partly outlined as well. This way the author of the thesis would like to thank the librarians for important pieces of data such as information about the operations of the library they provided.

Because there was no biography about the *Soňa Sirotková*, there are transcripts from the interview with her included in this thesis. That makes this the first work where the life of the author is described. This is done through personal interviews with the author herself. Kolin region has not played a big part in her work yet but she plans to write a history book about Kolin chateaux. With other Kolin authors introduced in the thesis, there were no interviews conducted, and therefore all the information is of secondary nature mainly derived from expert literature or trustworthy news articles.

The conclusion arises stating that despite the fact, that *Soňa Sirotková* was not born in Kolin and does not mention the city in her books, she is fascinated by the city and she plans to include it in her work. A small mention about Kolin can be found in the book *Tegmine*.

In this thesis, the main focus was put on the author's masterpiece called *Říkali mi Sisi* (*They called me Sisi*). This work was interpreted by the author of this thesis and the main character was compared to today's women. Further, the relationships of the main character were analysed and the psychologic development scrutinized. The definition of the genre is also included in this part of this thesis.

Other works of *Soňa Sirotková* was introduced as well, namely *Sisi – rodokmen duše* (*Sisi – bloodline of the soul*), *Markéta Přemyslovna* and *Tegmine*. The last book mentioned is slightly different from the rest of her work. *Tegmine* is a fantasy novel whereas the other pieces of work are historical novels. The explanation of the fantasy genre is thus also proposed.

In the following chapters, the marketing of her books was outlined. The author makes use of modern technology, mainly the use of internet channels. She chooses Facebook and Youtube to promote her work. There is also mention about the publisher whereby *Soňa Sirotková* decided to publish the books on her own after past experiences with publishers.

One chapter is dedicated to the typology of female characters who are compared to female characters from other novels. The author also explained why the main character was never a man in her work.

In the last chapter, the regression therapy is introduced. This method helps to look into the past lives which is important because the author's main piece of work is viewed as a narration about past life.

In conclusion, the thesis introduced the author *Soňa Sirotková* and her work to the reader. The author has a distinctive style of writing which inspired the author of this thesis as well as many others. Her writing career continues and the audience may look forward to more historically focused novels.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Primární literatura

BEŠŤÁKOVÁ, Eva. *Svatební zvonění: román o dávných časech, šibřinkách, rodinných tajemstvích a kouzlu nechtěného*. Praha: Toužimský & Moravec, 2008. ISBN 978-80-7264-099-7.

FUCHSOVÁ, Irena. *Mikuš, Julie, Josef, Katka, Petr, Klárka, Karel, Irena, Hana, Rudolf, Marie, Alenka, Ladislav, David, Adélka*. Ilustroval Ján PETROVIČ. Vendryně: Beskydy, 2014. ISBN 978-80-87431-26-9.

KAMEN, Jiří. *Zlatý Petr*. Ilustroval Joska SKALNÍK. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1984.

KAMEN, Jiří. *Dědeček na střeše*. Ilustroval Stanislav DUDA. V Praze: Středočeské nakladatelství a knihkupectví, 1988.

SIROTKOVÁ, Soňa. *Tegmine*. Holešov: Tigris, spol. s r.o., 2016. Young adult (Tigris). ISBN 978-80-7490-101-0.

SIROTKOVÁ, Soňa. *Markéta Přemyslovna: česká princezna na trůně dánském*. Praha: Petrklíč, 2011. ISBN 978-80-7229-274-5.

SIROTKOVÁ, Soňa. *Sisi - rodokmen duše*. 1. Vyd. Zlín: 2014, Tigris. ISBN 978-80-7490-041-9

SIROTKOVÁ, Soňa. *Říkali mi Sisi: (vyprávění minulého života)*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-197-7.

Sekundární literatura

ADAMOVIČ, Ivan. *Slovník české literární fantastiky a science fiction*. Praha: R3, 1995. ISBN 80-85364-57-3.

BEAUVOIR, Simone de a Jan PATOČKA. *Druhé pohlaví: výbor*. Přeložil Josef KOSTOHRYZ, přeložila Hana UHLÍŘOVÁ. Praha: Orbis, 1966. Malá moderní encyklopedie (Orbis).

ČAKRT, Michal. *Typologie osobnosti: přátelé, milenci, manželé, dospělí a děti*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-112-7.

ČAPEK, Norbert Fabián. *Stručná typologie: praktické návody pro poznávání vloh a sklonů člověka*. 7. Upr.vyd. Praha: Kandi, 2000. 97 s. ISBN 80-238-5555-7.

FEJGIN, Oleg. *Co dokáže podvědomí: Elektronická parapsychologie očima fyzika*. Bratislava: Eugenika, 2012. ISBN 978-80-8100-284-7.

FOUČKOVÁ, Marta. *Jsem*. Praha: Praha Publishing, 1996. ISBN 8090217702.

FOŘT, Bohumil. *Literární postava: vývoj a aspekty naratologických zkoumání*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2008. Theoretica & historica. ISBN 9788085778618

FYFE, Atasha. *Minulé životy: objevte svoji dávnou minulost - a současnost se změní k lepšímu*. Přeložil Blanka BEROUNSKÁ. V Praze: Metafora, 2015. Esoterika (Metafora). ISBN 978-80-7359-443-5.

GRÖßING, Sigrid-Maria. *Sisi: moderní žena*. Praha: Ikar, 2009. ISBN 978-80-249-1262-2.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073675691.

HAUSENBLAS, Karel, MAREŠ, Petr a Alena MACUROVÁ, ed. *Od tvaru k smyslu textu: stylistické reflexe a interpretace*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 1996. ISBN 80-85899-14-0 HRABÁK, Josef. *Umíte číst poezii a prózu?*. Praha: SPN, 1971.

HODROVÁ, Daniela. *Hledání románu: kapitoly z historie a typologie žánru*. 1.vyd. Praha: Československý spisovatel, 1989. 275 s.

HODROVÁ, Daniela. *Román zasvěcení*. Jinočany: H & H, 1993. Ars poetica. ISBN 80-85787-34-2.

HRABAL, Jiří. *Fokalizace: analýza naratologické kategorie*. V Praze: Dauphin, 2011. ISBN 978-80-7272-390-4.

KOVÁŘÍK, Vladimír. *Literární toulky po Čechách*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Albatros, 1984.

KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. *Naratologie: Strukturální analýza vyprávění*. Praha: Dauphin, 2013. ISBN 978-80-7272-592-2.

MLODINOW, Leonard. *Vědomí podvědomí: jak naše podvědomí ovládá naše chování*. Praha: Argo, 2013. Aliter (Argo: Dokořán). ISBN 978-80-257-0909-2.

MARTINEK, Libor. *Region, regionalismus a regionální literatura: (studie)*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2007. ISBN 978-80-7248-443-0.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-x.

MURPHY, Joseph. *Moc podvědomí: Velká kniha vnitřního a vnějšího rozvoje*. Praha: Knižní klub, 1993. ISBN 80-85634-08-2

NAVRÁTILOVÁ, Alexandra. *Narození a smrt v české lidové kultuře*. Praha: Vyšehrad, 2004. ISBN 80-7021-397-3.

NEUDORFLOVÁ-LACHMANOVÁ, Marie. *České ženy v 19. století: Úsilí a sny, úspěchy i zklamání na cestě k emancipaci*. Praha: JANUA, 1999. ISBN 902622-2-8..

NÜNNING, Ansgar, Jiří TRÁVNÍČEK a Jiří HOLÝ, ed. *Lexikon teorie literatury a kultury: koncepce - osobnosti - základní pojmy*. Brno: Host, 2006. ISBN 80-7294-170-4.

PRATCHETT, Terry, PRINGLE, David, ed. *Fantasy: encyklopedie fantastických světů* ; hlavní předmluva Terry Pratchett ; hlavní editor David Pringle. Praha: Albatros, 2003. ISBN 80-00-01126-3.

SCHMIDBAUER, Wolfgang. *Psychologie: Lexikon základních pojmů*. Praha: Naše vojsko, 1994, s. 93. ISBN 80-206-0459-6.

SVOBODA, Jiří, ed. *Literatura a region: sborník z konference konané 7. a 8. prosince 1994 v Ostravě*. V Opavě: Optys, 1995. ISBN 80-85819-34-1.

VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984.

Elektronické zdroje

Co je to podvědomí? | FACE the Fear. *FACE the Fear* [online]. Dostupné z: <http://facethefear.blog.cz/1301/co-je-to-podvedomi>

Minulé životy, mystery a historie. *DOBŘÝ INFO - zprávy nejen z regionu* [online]. Copyright © 2018 [cit. 28.04.2018]. Dostupné z: <https://www.dobryinfo.cz/2308/minule-zivoty-mystery-a-historie>

Eva Bešťáková životopis | Databáze knih. *Knihy | Databáze knih* [online]. Copyright © 2008 [cit. 22.04.2018]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/eva-bestakova-1992>

Jan Novák životopis | Databáze knih. *Knihy | Databáze knih* [online]. Copyright © 2008 [cit. 25.04.2018]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-novak-648>

Jiří Kamen životopis | Databáze knih. *Knihy | Databáze knih* [online]. Copyright © 2008 [cit. 25.04.2018]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/jiri-kamen-4504>

Kolínští literáti: Jan Novák napsal libreto komiksu Zátopek, Eva Bešťáková překvapila s Poironem a Jana Jirásková se prosadila u Paseky - Kolínský PRES. *Kolínský PRES - Regionální zpravodajský servis* [online]. Copyright © 2016 [cit. 22.04.2018]. Dostupné z: <https://www.kolinskypres.cz/clanek-kolinsti-literati-jan-novak-napsal-libreto-komiksu-zatopek-eva-bestakova-prekvapila-s-poironem-a-jana-jiraskova-se-prosadila-u-paseky>

Spisovatel Radovan Dršata: Trpíme přeinformovaností - Kolínský deník. *Kolínský deník* [online]. Copyright © [cit. 28.04.2018]. Dostupné z: https://kolinsky.denik.cz/kultura_region/spisovatel-radovan-drsata-trpime-preinformovanosti.html

Strašidelné pověsti - Šumava. *Paraweb - Zajímavosti z celého světa* [online]. Copyright © 2018 [cit. 17.04.2018]. Dostupné z: <http://www.paraweb.cz/strasidelne-povesti-sumava/>

Slovník české literatury po roce 1945 [online]. Copyright © [cit. 25.04.2018]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=29>

Slovník literárních pojmů. *Slovník literárních pojmů* [online]. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: http://www.ped.muni.cz/weng/literatura/_items/items_all.html#p

Vědomí, nevědomí, pozornost. *Studium psychologie* [online]. Copyright © 2016 Všechna práva vyhrazena [cit. 15.04.2018]. Dostupné z: <http://www.studium-psychologie.cz/obecna-psychologie/4-vedomi-nevedomi.html>

Spisovatel Radovan Dršata: Trpíme přeinformovaností - Kolínský deník. *Kolínský deník* [online]. Copyright © [cit. 28.04.2018]. Dostupné z: https://kolinsky.denik.cz/kultura_region/spisovatel-radovan-drsata-trpime-preinformovanosti.html

Fext – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Fext>